

VAJNORSKÉ *novinky*

3 - 4/2021
ročník XXVII
—
nepredajné

Dvojmesačník občanov
mestskej časti
Bratislava-Vajnory

V čísle sa dočítate

str. 3	Milí Vajnoráci! Príhovor starostu mestskej časti Bratislava-Vajnory Michala Vlčeka	str. 21	Zamyslenia o odpade
str. 3	76. výročie oslobodenia mesta Bratislava	Roznos vriec pre mestské časti zapojené v prvej etape	
str. 4 – 6	Lokalita Nemecká dolina: Cesta vyváženého kompromisu (!)	str. 22 – 23	Marka, šak skús okrem týchto mazaníc nakresliť aj niečo vajnorského...
str. 7	Súťaž o najkrajšie kraslice	str. 24– 25	Počiatky pôsobnosti nášho dychového orchestra (5)
str. 8	Nové občianske združenie:	str. 26 – 27	Veľká noc niekedy
	VSV – Vinohradnícky spolok Vajnory	str. 27	Ferdiš Juriga sa vo Vajnoroch teší úcte
str. 9	Rekonštrukcia organa v chráme Sedembolestnej Panny Márie vo Vajnoroch (3)	str. 28	Čo hovorí kronika Prešporská obec Vajnory (4)
str. 10	Rozlúčka s Bohumírom Hrabákom	str. 29	Školské besedy v online priestore
str. 11	Nová cesta Vajnorského vinohradníckeho spolku – Via Vitis		Korona karneval
str. 12	Vitamínové balíčky pre vajnorských seniorov	str. 30 – 31	O triedení odpadov počas online vyučovania
str. 13	Rozhodni o Vajnoroch		Veľkonočné tvorenie v ŠKD
str. 14	Čo na to starosta?		Postrehy z nline ŠKD na ZŠ s MŠ sv. Jána Pavla II.
str. 15	5 746 Vajnorákov a Vajnoráčok sa sčítalo		Škôlkarske radosti
str. 16	Príbehy Vajnorského ornamentu (5)	str. 32	Naše prezenčné aj dištančné učenie
str. 17	Zelené projekty	str. 33	Šanca pre všetkých vajnorských seniorov
str. 18	Zo zasadnutia Miestneho zastupiteľstva	str. 34 – 35	Vajnorské (ne)futbalové legendy
str. 19	Uvítanie detí narodených do 30. marca 2021	str.36 – 37	Život FK Vajnory
	Hrozí oplotenie areálu starého letiska	str. 38	Preventívna celoplošná deratizácia na území Bratislavského kraja
str. 20	Zamyslenie o susedských sporoch a konaniach podľa stavebného zákona	str. 39	Cenník inzercie
		str. 40	Ešte ste sa nesčítali?

ZUBNÁ AMBULANCIA PRIJÍMA NOVÝCH PACIENTOV

Objednávanie len telefonicky

mclinic.vajnory@gmail.com | Medicentrum, Roľnícka 1,
+421 914 241 374 | Bratislava 3 - Vajnory

DÔLEŽITÉ KONTAKTY

Hlásenie porúch BVS: 0800 121 333
Hlásenie porúch ZSE: 0800 111 567
Hlásenie porúch VO: 02/63 81 0151
Hasičská služba: 150, 112
Záchranná služba: 155, 112
Mestská polícia: 159
Havarijná služba: 0123
OLO: 02/50 11 0111

MIESTNY ÚRAD

Mestská časť Bratislava-Vajnory,
 Roľnícka 109, 831 07 Bratislava
Tel. číslo do digitálnej ústredne:
 0850 24 25 24
e-mailová adresa:
 vajnory@vajnory.sk

VAJNORSKÉ NOVINKY

e-mail: redakcia@vajnory.sk
Internetová adresa:
 www.vajnory.sk

Dvojmesačník obyvateľov mestskej časti Bratislava-Vajnory. Vydáva Vajnorská podporná spoločnosť, sídlo: MÚ Vajnory, Roľnícka 109, 831 07 Bratislava, IČO: 00 304 565. ISSN 1339-0201. **Registračné číslo:** EV 3049/09. **Redakcia:** MÚ Vajnory, Roľnícka 109, 831 07 Bratislava. **Náklad:** 2 200 výtlačkov. **Nepredajné.** Vydané 10. 5. 2021, číslo 3–4/2021, ročník XXVII. **Číslo zostavil:** PhDr. Stanislav Bachleda. **Redakčná rada:** predsedníčka Ing. Soňa Molnárová, **členovia:** Marek Grebečí, Ing. Václav Fekete, Jozef Šimonovič, Katarína Dobiášová **Jazyková úprava:** Mgr. Jela Lukyová. **Tlač:** DUBRA, s. r. o., Čajkovského 5, 811 04 Bratislava **Inzeráty:** redakcia@vajnory.sk. Vydavateľ nezodpovedá za obsah inzerátov. Redakcia nevracia nevyžiadané rukopisy a fotografie. Za obsah jednotlivých príspevkov zodpovedajú v plnom rozsahu autori. Názory autorov a redakcie nemusia byť totožné.

Milí Vajnoráci!

Už tretí mesiac každú nedeľu naše odborné testovacie miesta v kultúrnom dome vo Vajnoroch vyhodnocujú mieru pozitívy pandémie u testovaných obyvateľov. O každom výsledku Vás na sociálnej sieti pravidelne informujem. Veľmi ma potešilo, že za posledné tri týždne som Vás mohol oboznamovať o čoraz nižšom počte pozitívne testovaných. Výsledky, a teda čísla, vypovedali o postupnom klesaní, tri nedele za sebou bol počet pozitívnych testov nula alebo maximálne jeden. Je to pre nás signál, že pri obozretnosti a opatrnosti nás všetkých si budeme môcť po dlhšom čase slobodnejšie a voľnejšie užiť nielen viac slnka a prírody, ale celkovo pozitívnejšiu atmosféru. Okrem pravidelného víkendové-

ho testovania obyvateľov sme sa rozhodli aj pre krok prevencie proti pandémie COVID-19. Naším seniorom vo veku nad 65 rokov sme pre podporu a ochranu zdravia rozdali vitamínové balíčky, ktoré obsahovali vitamín D, balenie Zinok-Selén a 2 kusy respirátorov FFP2. Verím, že prebúdajúce sa jarné obdobie nás opäť pozitívne nabije a k predošlému obdobiu sa nevrátíme. Preto by sme mali mať stále na mysli, že obozretnosť, zodpovednosť a ochrana zdravia stále je a bude na prvom mieste. Zďaleka ešte nie sme, takpovediac, za vodou, ale sme na dobrej a verím, že už aj lepšej ceste. Žiaci sa vracajú do školských lavíc, čaká nás postupné uvoľňovanie a prajem všetkým deťom, aby si návrat medzi svojich kamarátov, spolužiakov a rovesníkov užili s úsmevom, nadšením a radosťou.

Samozrejme, moje povinnosti ako starostu nie sú iba o prevencii proti pandémie. I keď všetko potrebné v rámci zabezpečenia ochrany zdravia našich obyvateľov pred pandemiou zaberá mne či mojim kolegom mnoho času, neustále zveľaďujeme aj verejný priestor, aby bol lepší a kvalitnejší. Vytipovali sme vhodné lokality, ktoré si zaslúžia vylepšiť a vynoviť v duchu moderných architektonických a urbanistických zásahov, a bude na ne realizovaná odborná

štúdia. Do procesu tvorby zapojíme aj Vás, obyvateľov Vajnory. Ak všetko vyjde podľa plánu, Vajnory získajú ďalšie dve zaujímavé lokality. Pokračujeme vo výsadbe stromov a v úprave zelene. Dokončili sa práce na kruhovom objazde, do stredu ktorého boli umiestnené drevené sudy s vinárskou tematikou. Tým sme chceli docieľiť, aby sudy už pri vstupe do dediny všetkým okoloidúcim symbolizovali, že k Vajnoram vinič neodmysliteľne patrí.

Rád by som Vám všetkým poďakoval za splnenie občianskej povinnosti, sčítanie obyvateľov. Ďakujem presne 5746-krát. Toľko z Vás sa sčítania obyvateľstva zúčastnilo. Vďaka tomu budeme môcť získať do našej mestskej časti ďalšie finančné prostriedky. A to aj na kvalitnejšie cesty a chodníky, obnovu zelene, krajšie detské ihriská, nové športové miesta a mnoho ďalšieho.

V nastávajúcom mesiaci nás čaká stavenie mája a v júni Deň detí. Sú to tie naše vždy milé a príjemné vajnorské tradície a akcie, ktoré nás, verím, opäť nabijú pozitívnou náladou a budeme sa tešiť z toho, že ostávame v zdraví nielen v kruhu svojej rodiny a blízkych.

Michal Vlček,
starosta

76. výročie oslobodenia mesta Bratislava

Text: redakcia

Snímka: Tomáš Hajdušek

Pamiatku oslobodenia Bratislavy a Vajnory 4. apríla tohto roku si starosta MČ BA-Vajnory Ing. Michal Vlček a zástupkyňa starostu Ing. Soňa Molnárová uctili pri Pomníku oslobodenia Vajnory Červenou armádou na Osloboditeľskej ulici pre pandémiu Covid-19 v obmedzenom režime, v mene všetkých obyvateľov a spoločenských organizácií.

Priame boje o oslobodenie Bratislavy spod nemeckej okupácie sa začali 2. apríla 1945 oslobodením Vajnory oddielmi sovietskych vojsk 2. ukrajinského frontu. Z Vaj-

nor ostreľovali nemecké pozície na svahoch Malých Karpát. Po leteckej príprave zaútočili 3. apríla v oblasti Dynamitky, Vajnorskej a Trnavskej cesty. Hlavná ofenzíva Červenej armády prišla o deň neskôr a 4. apríla sa fašistická armáda dala na ústup.

Zostalo tu pochovaných 750 sovietskych vojakov a dôstojníkov. V bojoch o mesto padlo 450 nemeckých vojakov a 120 civilistov.

Priami svedkovia týchto smutných a krutých udalostí spomedzi nás postupne odchádzajú... a povinnosťou našej generácie je nezabudnúť a odovzdať ich posolstvo ďalej, aby sa podobné hrôzy nikdy viac neopakovali.

Lokalita Nemecká dolina: Cesta vyváženého kompromisu (?!)

Stretnutie k Nemeckej doline

Text: Michal Vlček

Snímka: archív

Ide o dlhoročný proces a sled mnohopočetných konaní, ktoré zastupujú tri hlavné subjekty: Pozemkové spoločenstvo Vajnory (PS), Vajnory Shopping City, a.s. (VSC, a.s.) a mestská časť Bratislava-Vajnory.

Pre objektivnosť je dôležité ozrejmiť skutočnosť, že MČ Bratislava-Vajnory má v tomto dlhoročnom procese záujem spoločne nastaviť cieľ a premeniť ho nielen na kvalitné bývanie ľudí v Nemeckej doline, ale i kvalitný život vo Vajnoroch. „Úlohou a zámerom MČ Vajnory je zabezpečiť, aby sa celé územie Nemeckej doliny rozvíjalo v súlade s verejným záujmom a v tradíciách Vajnor“, starosta M. Vlček. Vyjadriť sa k danej problematike umožnil starosta Vlček obom spoločnostiam. Predsedníčka predstavenstva VSC, a.s., Ing. Helena Regendová, CSc.: „Pred niekoľkými mesiacmi nás zástupcov Spoločnosti oslovil starosta Vajnor Michal Vlček so žiadosťou o vyjadrenie vo veci problematiky Nemeckej doliny pre Vajnorské novinky. Na stretnutí sme vyjadrili vzájomnú ochotu urobiť z každej strany všetko čo sa dá, aby sa veci pohli dopredu. Vážime si to, nakoľko máme záujem vyjadriť sa k problematike podnikania v obci počas dlhých takmer tridsiatich rokov.“

Z HISTÓRIE ZAČIATKOV

Vajnory Shopping City, a.s. vznikla v roku 1992 ako reakcia zakladateľov – obyčajných ľudí. Zakladateľmi spoločnosti (celkovo asi 160 ľudí) boli napospol majitelia vajnor-ských pozemkov v oblasti Tuhovské. V tom čase bola zo zákona požadovaná výška základného imania spoločnosti vo výške 1 milión Sk (slovenských korún) a aby daná spoločnosť dokázala túto podmienku splniť, vstúpila do novovzniknutej spoločnosti prostredníctvom svojej dcérskej spoločnosti Ľudová banka s vkladom 1 mil. Sk. Spoločnosť VSC, a.s. sa počas svojho pôsobenia začala okrem iného venovať aj projektu scelenia územia Nemecká dolina.

Za socializmu zákonom prešiel majetok pasienkového urbáru do vlastníctva JRD Vajnory a lesný urbár do správy Lesného závodu v Bratislave. Po roku 1992 sa reštitúciou postupne pôda vracala pôvodným majiteľom. Tieto procesy zabezpečoval v tom čase už novozvolený výbor Pozemkového spoločenstva Vajnory (PS). Hlavným orgánom je Zhromaždenie, ktoré sa schádza v zmysle zákona 181/1995 Z.z., novelou zákona č. 97/2013 Z.z. a č.110/2018 Z.z. V medziobdobí zabezpečuje činnosť výbor, ktorý je volený na zhromaždení. Platné zákony neumožňujú predaj majetku, iba prenájom. Ako uviedol predseda PS Vajnory, Ing. Jaslovský: „Táto metóda je v súčasnosti vcelku nevýhodná, keďže príjem je zdaňovaný dvakrát. Treba počkať na zmeny zákonov. Takže snahou výboru je postupné vrátenie pôdy majiteľom – členom PS formou JPÚ – jednoduchých pozemkových úprav“. Ako sa ďalej v stanovisku PS Vajnory uvádza, po vykonaní JPÚ v katastri Chorvátsky Grob sa výbor PS Vajnory následne podujal na vykonanie jednoduchých pozemkových úprav aj v lokalite Nemecká dolina - Koncové. V tejto lokalite sú okrem PS Vajnory vlastníkami aj súkromné osoby. „Z pohľadu PS Vajnory je preto potrebné dôsledne dodržiavať ustanovenie zákona č. 330/1991 Zb. (z 12.7.1991) o pozemkových úpravách, usporiadaní pozem-

kového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a pozemkových spoločenskách“, uzatvára predseda PS Vajnory, Ing. Jaslovský.

CHRONOLOGICKÝ SLED FAKTOV

► Vyjadrenie za VSC, a.s.

V období r. 2009 sa podľa vyjadrení VSC, a.s. spoločnosť začala venovať projektu scelenia časti územia Nemecká dolina, pričom mestskej časti Vajnory predložila svoj úmysel začať so stavebnou činnosťou v rozparcelovanom území Kratiny v časti Nemeckej doliny.

Na pokyn vtedajšieho starostu objednala spoločnosť vypracovanie urbanistickej štúdie na celú lokalitu Nemecká dolina.

Mestská časť Vajnory v tom čase v stanovisku uviedla, že obstarávateľom objednanej urbanistickej štúdie bude práve MČ Vajnory. Predmetnú urbanistickú štúdiu financovala spoločnosť VSC, a.s.

Pri procese vypracovania urbanistickej štúdie spolupracovali okrem VSC, a.s. aj Pozemkové spoločenstvo Vajnory a MČ Vajnory.

Bývalé vedenie MČ Vajnory považovalo projekt Kratiny za akceptovaný a prekopírovaný do ďalšej štúdie nezmenený, doplnila Regendová za VSC.

Podľa stanoviska VSC, a.s. MČ Vajnory (jej vtedajšie vedenie) trojročný proces vypracovania štúdie neuznala, a to aj napriek tomu, že jej vyhotovenie riadila, a zároveň objednala vypracovanie urbanistickej štúdie Nemecká dolina u iného architekta.

Spoločnosť VSC, a.s. sa následne zamerala na získanie územného rozhodnutia na umiestnenie prístupovej cesty k novovzniknutým pozemkom v lokalite Kratiny a podala žiadosť na územné rozhodnutie na prístupovú cestu.

„Naša Spoločnosť sa po tomto zamerala na získanie územného rozhodnutia na umiestnenie prístupovej cesty k novovzniknutým pozemkom v lokalite Kratiny a podala žiadosť na územné rozhodnutie na prístupovú cestu. Jediný problém, ktorému Spoločnosť čelí, je získanie územného rozhodnutia na úsek prístupovej cesty k pozemkom lokality Kratiny. Čo sa týka pozemkových úprav, Spoločnosť iba žiadala zákonné splnenie podmienky, a to, že pozemkové úpravy nemôžu zasahovať do stavu susedných pozemkov, ktoré nie sú účastníkmi pozemkových úprav. Naša Spo-

ločnosť naprojektovala prostredníctvom odborníka projekt na cestu, pričom chýbajúci úsek je cca 30m.“, dodáva predsedníčka predstavenstva VSC, a.s., Ing. Helena Regendová, CSc.

► Pohľad zo strany Pozemkové spoločenstvo Vajnory (PS)

V priebehu roka 2014 sa uskutočnilo pracovné stretnutie predstavenstva JPÚ (jednoduché pozemkové úpravy, pozn. r.), počas ktorého bola okrem voľby predsedu a podpredsedu predstavenstva prerokovaná aj mapa hodnoty pozemkov a prešetrovanie hranice obvodu projektu pochôdzkou v teréne.

Podľa vyjadrení PS sa tohto stretnutia zúčastnil aj zástupca spoločnosti VSC, a.s., pričom v stanovisku PS sa ďalej uvádza, že spoločnosť VSC, a.s. nechcela čakať na výsledok pozemkových úprav a mala v záujme pozemky predať čo najskôr, a to na stavby rodinných domov.

„Z toho dôvodu žiadala nezaradiť uvedené pozemky do obvodu JPÚ (jednoduché pozemkové úpravy, pozn. r.). Kroky, ktoré podnikla VSC, a.s. za účelom získania stavebného povolenia vo svojej časti susediacej s pozemkami JPÚ nie sú PS Vajnory ani členom predstavenstva JPÚ známe. Výsledok sa však za sedem rokov nedostavil“, uvádza predseda PS Vajnory.

V r. 2017 boli na Okresnom úrade v Bratislave odovzdané „Všeobecné zásady funkčného usporiadania pozemkov“.

Rok na to vydal Okresný úrad Bratislava verejnou vyhláškou Rozhodnutie, ktorým schválil odovzdané zásady v obvode JPÚ. Rozhodnutiu predchádzalo rokovanie predstavenstva JPÚ, kde boli zapracované pripomienky. K tomuto rozhodnutiu bolo možné podať odvolanie do 15 dní po zverejnení.

Zo stanoviska PS Vajnory ďalej vyplýva: „K tomuto rozhodnutiu podala v auguste 2018 VSC, a.s. odvolanie ako subjekt, ktorého pozemky a cesty sú vonkajším susedom k obvodu pozemkových úprav“. PS Vajnory ďalej uvádza, že dôvodom bola skutočnosť, že prístupové cesty projektu Kratiny mali slúžiť ako prístup aj pre majiteľov pozemkov v území JPÚ (jednoduché pozemkové úpravy, pozn. r.).

Okresný úrad Bratislava poslal materiály na odvolací správny orgán. OÚ v Bratislave – odbor opravných prostriedkov vydal v októbri 2019 zamietavé stanovisko k námietke a potvrdil pôvodné rozhodnutie.

V júni 2020 sa uskutočnilo pracovné rokovanie k „Návrhu zásad umiestnenia nových pozemkov“. Mapa JPÚ a „zásady“ boli odoslané OÚ, a to všetkým vlastníkom pozemkov.

K doručeným „Návrhom zásad umiestnenia nových pozemkov“ pre všetkých vlastníkov JPÚ zo dňa 19. 6. 2020 podala Spoločnosť VSC, a.s. v júli 2020 námietku.

„Námietka podaná spoločnosťou VSC, a.s. nemá vplyv na pokračovanie projektu JPÚ, lebo toto bola jediná námietka, reprezentujúca iba 0,93% výmery projektu úprav. To je menej, než 2/3 účastníkov, čo vyžadujú príslušné predpisy. Ďalšími krokmi bude spracovanie umiestnenia nových pozemkov a ich prerokovanie so všetkými majiteľmi. Veríme, že sa neobjavia ďalšie dôvody spomalenia JPÚ“, uzatvára vo svojom stanovisku Ing. Jaslovský, predseda PS Vajnory.

Predseda predstavenstva VAJNORY Shopping City, a.s. Ing. Helena Regendová, CSc. vo svojom stanovisku uvádza: „V procese pozemkových úprav Spoločnosť dvakrát podala námietky, ktoré boli zamietnuté. Okrem toho sme vypracovali návrh Zmluvy o spoločnom postupe pri realizácii spoločnej komunikácie v Nemeckej doline. Tento návrh nebol prijatý. Veríme, že terajšie vedenie MČ Bratislava-Vajnory bude nápomocné v riešení územia Nemecká dolina“.

Koncom decembra 2020 sa k téme Nemecká dolina uskutočnilo na pôde MČ Vajnory spoločné stretnutie všetkých troch zúčastnených strán. Starosta Vlček: „Je dôležité poznať, aký cieľ spoločne nasledujeme. Zástupcovia VSC, a.s. hľadajú spôsob, ako pre vlastníkov pozemkov, ktorých zastupujú, postúpiť v procese o krok ďalej a pozemky preklasifikovať na stavebné parcely. K tomu je nevyhnutným krokom získanie súhlasu prístupovej komunikácie k pozemkom, v tomto prípade zo strany urbáru“.

Spoločnosť VSC, a.s. sa podľa PS Vajnory na stretnutí dožadovala opätovnému riešeniu prístupu ku svojej tzv. „slze“, ktorá nie je v obvode JPÚ (jednoduchých pozem. úprav, pozn. red.) cez neexistujúcu komunikáciu slepej cesty Kratiny. Po ďalších naliehaniach prišiel spracovateľ projektu JPÚ po vzájomnej dohode s PS – Vajnory s riešením, že ďalšie pozemky spoločnosti VSC a.s., ktoré má v obvode JPÚ, budú použité na prístupovú komunikáciu do tejto lokality, a aby sa neustále nepredlžovala doba spracovania projektu JPÚ, s týmto spoločnosť VSC v zastúpení konateľkou Ing. Helenou Regendovou súhlasila.

Predseda PS Vajnory vo svojom stanovisku ďalej dopĺňa: „V súčasnosti je spracovaná na 80% ďalšia etapa, a to „Návrh umiestnenie nových pozemkov v obvode JPÚ“, ktorý sa musí vo zákona o JPÚ prerokovať s každým majiteľom pozemkov v obvode JPÚ. Po neopodstatnených obštrukciách spoločnosťou VSC nám do JPÚ zasiahla aj pandémia Covidu-19, čím sa nám opäť predlžuje doba ukončenia projektu JPÚ, nakoľko sa nedajú uskutočniť stretnutia a prerokovať ďalšiu etapu osobne s vlastníkmi pozemkov zo zákona o JPÚ. Vyššie opísaný časový priebeh krokov je od r. 2014 do tohto času neúmerne veľký. Máme za to, že výbor PS Vajnory na zdĺhavom riešení vinu nenesie. Veríme, že sa už neobjavia ďalšie dôvody spomalenia ukončenia JPÚ a po ústupe pandémie ukončíme projekt JPÚ v čo najkratšom čase“.

Podľa slov Vlčeka zo stretnutia vyplýva, že vedenie urbáru má záujem na novom usporiadaní vlastníckych pomerov, čím následne už jednotliví vlastníci budú môcť so svojimi pozemkami samostatne nakladať. K tomu je podľa starostu potrebné ukončiť proces na tzv. pozemkových úpravách. V neposlednom rade v tomto dlhoročnom procese zohráva dôležitú úlohu aj Stavebný úrad MČ Vajnory ako orgán pre dodržiavanie zákonných procesov.

AKO SITUÁCIU VIDÍ MČ VAJNORY – STAVEBNÝ ÚRAD?

► Jednoduché pozemkové úpravy

Ako už bolo spomenuté, Pozemkové spoločenstvo (urbár) zastupujúce viac ako 600 vlastníkov začalo obstarávať dokumentáciu Zásad jednoduchých pozemkových úprav s cieľom usporiadania územia a preparcelovania pozemkov z registra „E“ do registra „C“ tak, aby každý vzniknutý pozemok registra „C“ bol prístupný z komunikácie. Je dôležité doplniť, že aj po ukončení tohto procesu stále ide o ornú pôdu prístupnú z „poľnej cesty“.

Okresný úrad Bratislava ako orgán, ktorý vedie konanie o jednoduchých pozemkových úpravách, vydal oznámenie, že zásady umiestnenia nových pozemkov v obvode jednoduchých pozemkových úprav v lokalite Nemecká dolina sú platné. Proces však nie je ešte ukončený, pokračuje sa v rokovaní s konkrétnymi vlastníkmi nehnuteľností v rámci obvodu pozemkových úprav s cieľom premeny pozemkov registra „E“ na pozemky registra „C“.

► Z pohľadu územného plánovania

MČ BA–Vajnory dala spracovať návrh urbanistickej štúdie zóny Nemecká dolina, na čom sa finančne podieľala spoločnosť

VSC, a.s. s cieľom priestorovo usporiadať a navrhnúť funkčné využitie a reguláciu územia v podrobnejšom merítku, aby bolo jasné, kde a ako budú umiestnené pozemky pre individuálnu bytovú výstavbu, občiansku vybavenosť, zeleň, infraštruktúru, dopravné stavby a pod.

Mestská časť Bratislava–Vajnory dala vyhotoviť na lokalitu Nemecká dolina novú urbanistickú štúdiu so zachovaním usporiadania predovšetkým komunikácií (v tomto prípade poľných ciest), ktoré boli navrhnuté v súlade s návrhom zásad JPÚ. Táto veľmi podrobne spracovaná urbanistická štúdia mala byť podkladom pre spracovanie územného plánu zóny Nemecká dolina, ktorý by sa stal po jeho schválení záväzným dokumentom pre vydávanie územných rozhodnutí a stavebných povolení.

Zároveň bola urbanistická štúdia niekoľkokrát posúdená hlavným mestom SR Bratislavou, z čoho vyplynuli mnohé pripomienky, okrem iného týkajúce sa napríklad nesúlady návrhu urbanistickej štúdie Nemecká dolina s potrebami a územnou rezervou pre vybudovanie občianskej vybavenosti tak, aby bol návrh urbanistickej štúdie v súlade s platným územným plánom hlavného mesta SR Bratislavy.

Mestská časť Bratislava–Vajnory na základe toho, že proces pripomienkovania urbanistickej štúdie Nemecká dolina zo strany hlavného mesta je zdĺhavý a mala v záujme ho urýchliť, podala na hlavné mesto návrh na zmenu územného plánu hlavného mesta SR Bratislavy /na rozdiel od návrhu urbanistickej štúdie v zjednodušenom prevedení/ v časti územia lokality Nemecká dolina z funkčnej plochy orná pôda na funkčnú plochu malo-podlažná zástavba obytného územia (severovýchodný cíp územia).

Proces zmeny (aktualizácie) platného územného plánu je podľa stavebného zákona plne v kompetencii orgánu územného plánovania, ktorým je v tomto prípade obec – hlavné mesto SR Bratislava.

Lokalita Nemecká dolina, všetky nehnuteľnosti v tejto lokalite sú vo vlastníctve súkromných fyzických alebo právnických osôb. Z posledného návrhu vyplýva, že budúce využitie územia bude v prevažnej miere na súkromné účely (výstavba RD, prípadne bytoviek), a to bez vážnejšieho verejného priestoru, čo MČ Vajnory, ako aj magistrát hl. mesta kritizovali. V prípade verejného záujmu by išlo napríklad o centrálny park, areály škôl, budovy pre verejnú správu, pošta, areály pre zdravotné zariadenia, cyklotrasy a komunikácie určené pre širokú verejnosť, vodné plochy a podobne, všetko viac ako 5 ha.

► Otázka povoľovania stavieb v lokalite Nemecká dolina

Občania sa často pýtajú, kedy budú môcť v lokalite stavať. Proces je nasledovný:

– hlavné mesto schváli zmeny a doplnky platného územného plánu na lokalitu Nemecká dolina.

– Mestská časť Bratislava–Vajnory v spolupráci so stavebnou komisiou, ako aj miestnym zastupiteľstvom a vlastníkmi nehnuteľností v lokalite, zväží, v akom rozsahu a za akých podmienok bude obstarávať územný plán zóny ako spodrobňujúci dokument funkčného využitia a priestorového usporiadania územia.

– po schválení územného plánu zóny Nemecká dolina bude možné vydávať územné rozhodnutia pre umiestnenie jednotlivých stavieb, v prvom rade však celkovej infraštruktúry, komunikačnej siete a pod.

– po vydaní a právoplatnosti územných rozhodnutí bude možné vydávať stavebné povolenia na jednotlivé stavby, vrátane objektov individuálnej bytovej výstavby za dodržania podmienok určených v platnom územnom pláne zóny, ako aj vydaných územných rozhodnutí.

– po ukončení výstavby rodinného domu ho bude možné skolaudovať, avšak až po kolaudácii všetkých sietí a komunikácií, na ktoré sa nehnuteľnosť bude napájať.

Vzhľadom na veľkosť lokality predpokladá MČ Vajnory etapovú výstavbu IS a komunikácií podľa vopred danej logickej schémy. Mestská časť sa nedokáže finančne podieľať na budovaní sietí a komunikácií v lokalite, môže však vyvinúť úsilie v pomoci pri príprave podkladov a projektovej dokumentácie, napríklad pre územné rozhodnutia a stavebné povolenia. Budovanie sietí a komunikácií bude podľa predpokladov Stavebného úradu MČ Vajnory v kompetencii súkromných osôb alebo vzniknutých občianskych združení. Súčasný poplatok za rozvoj ako výrub „dane“ za vydanie právoplatných stavebných povolení na jednotlivé rodinné domy bude môcť byť späťne zahrnutý do lokality Nemecká dolina.

„Lokalita Nemecká dolina za tie roky predstavuje dlhoročný proces mnohých aspektov. Dôležité ale je, aby aj v budúcnosti splňala táto oblasť pre obyvateľov kvalitné bývanie. Čaká nás ešte dlhá a náročná cesta a takýchto stretnutí či už s vedením VSC, a.s., Pozemkového spoločenstva či neskôr aj so samotnými vlastníkmi konkrétnych vlastníkov bude mnoho. Úlohou je zjednotiť spoločný cieľ a nasledovať ho“, uzavrel M. Vlček.

Súťaž o najkrajšie kraslice

Text a snímky: Alexandra Görcsová

V čase veľkonočných sviatkov mestská časť zorganizovala súťaž o najkrajšie veľkonočné kraslice.

Podmienkou súťaže bolo, aby boli vlastnoručne vyrábané. Samotnej súťaže sa zúčastnilo až 10 súťažiacich, ktorí poslali fotografie krásnych kraslíc, kvôli čomu mala porota veľmi ťažké rozhodovanie. Nakoniec sa porota dohodla rozdeliť súťaž do dvoch kategórií, deti a dospelí, a v každej kategórii vybrala

vítazov. Víťazkou kategórie pre dospelých sa stala so svojimi krásnymi kraslicami pani *Viera Slezáková* a v detskej kategórii s pestrofarebnými vajíčkami zvíťazila slečna *Valéria Grebečiová*. Samozrejme, všetkým zúčastneným ďakujeme, pretože každý z nich zaslal tie najkrajšie kraslice.

Viera Slezáková – víťazka kategórie dospelých

Valéria Grebečiová – víťazka detskej kategórie

Nové občianske združenie: VSV – Vinohradnícky spolok Vajnory

Členovia správnej rady VSV po hodnotení stavu viníc

Text: Václav Fekete

Snímky: archív VSV

Milí vajnoráci, vajnoráčky, priatelia Vajnor

S veľkou radosťou vám oznamujeme založenie nového vinohradníckeho spolku vo Vajnoroch. VSV - Vinohradnícky spolok Vajnory sme založili 30. 11. 2020, s cieľom nadviazať na tradíciu vajnorských vinohradníckych spolkov. Hlavným motívom nášho úsilia je hlavne záchrana zanedbaných, ale ešte stále obnoviteľných vajnorských vinohradov. Žiaľ, vlastníci vajnorských vinohradov sa dostali do neľahkej situácie. Väčšina vinohradov v správe poľnohospodárskeho družstva im bola vrátená v nie dobrom stave. Na tento problém sme v minulom roku upozorňovali a aj preto sme oslovili predstaviteľov samosprávy a primátora, aby pomohli túto neľahkú situáciu riešiť. Bohužiaľ pomoc neprišla. Verejná správa sa zaujíma iba o pozemky v jej správe. Ani naša snaha o aktivizáciu funkcionárov VVS (Vajnorský vinohradnícky spolok) nepriniesla v sezóne 2020 oživenie. Prekvapení majitelia viníc nedokázali zabezpečiť ich obrábanie a tým ich dostali do ešte horšieho stavu. Z tohto dôvodu sme sa rozhodli založiť nový spolok a pokúsiť sa v najväčšej možnej miere vajnorským vinohradom pomôcť a zachrániť čo najväčšiu časť z nich.

V prvom kroku sa náš Vinohradnícky spolok Vajnory podujal na záchranu viac ako 52 árov vajnorských vinohradov prenajatých od PS Vajnory. Následne sme pripravili metodiku, ako zachrániť a obrábať vinohra-

dy s komplikovanými vlastníckymi vzťahmi ich majiteľmi, prípadne ľuďmi, ktorým nie je osud vajnorských vinohradov ľahostajný a mali by chuť a odhodlanie niektorý z vajnorských vinohradov začať obhospodarovať. Z tohto dôvodu sme informovali o našej aktivite na Facebooku. Bolo to najrýchlejšie riešenie pre oslovenie aspoň časti majiteľov o ponúkaných možnostiach obrábania ich vinohradov. Našu stránku „VSV - Vinohradnícky spolok Vajnory“ môžete pozrieť na uvedenej adrese. Prípadne nám môžete zaslať odkaz alebo otázku na mail: vsvajnory@gmail.com. Za doterajšou snahou stoja zakladajúci členovia spolku: Ing. Václav Fekete, Ing. Juraj Ondruška PhD., Michal Szalay, Matej Zeman Mag. iur.

Je pre nás obrovským povzbudením, že si našu iniciatívu všímajú nielen vo Vajnoroch, ale aj v širokom okolí. Skupinky ľudí, ktorým sme pomohli v teréne identifikovať ich vinice, začalo ich svojpomocne obhospodarovať. Ďalší obhospodarujú tie, čo sa im vďaka nám podarilo "adoptovať". Na naše prekvapenie je práve tých, ktorí majú záujem vziať si vinohrad do prenájmu viac, ako tých, ktorí by ho chceli prenajať, hoci ho neobrábajú. Preto oslovujeme touto formou širší okruh majiteľov viníc. Veľa ľudí nám dobrovoľne pomáha v záchrane komunitných vinohradov VSV. Niektorí k nám prídu na "skusy", aby sa naučili ako vinohrad zachraňovať a aplikujú tieto skúsenosti na svojom, či prenajatom. Formujú sa nové priateľstvá a spolupráce. Nie-

kedy nevieme kam skôr skočiť, ale máme z toho veľkú radosť. Veľká škoda, že pandémia veľmi zredukovala naše plánované aktivity.

Vytvorili sme návrh zmluvy, na základe ktorej si majitelia viníc, ktorých skontaktujeme s prenajímateľom „dolaďujú“ konkrétne body zmluvy. Obhospodarovných plôch pribúda doslova každým dňom. V súčasnosti už na základe našej snahy sa obrábajú jednotlivé vinice na honoch: Dolné, Dolné Potočné, Kačínske, Trnová hora, Bodingáre, Komory, Prepoštové a Gonvalovské. V katastri Svätého Jura sú to Hoffre a aj iné. V ponuke sú vinice na honoch: Filištiany, Horné Potočné, Olšie, Pod prešovňou.

V čom je teda hlavný rozdiel medzi našim VSV a ostatnými komunitami, ktorým zatiaľ uniká pointa prístupu? No predsa v tom, že sa starajú „iba“ o svoj, resp. komunitný vinohrad. A to často aj bez prerokovania s majiteľmi viníc. Áno, je to komplikované, keďže v prevažnej miere vysadené riadky nekopírujú pôvodné parcely a sú prevažne kolmo, resp. šikmo k pôvodným pozemkom. My okrem obrábania komunitného vinohradu motivujeme a manažujeme vlastníkov a záujemcov k záchrane čo najväčšej plochy viníc na základe majetkovej podstaty! Náš spolok vyvíja aktivitu ktorá spája ľudí - vlastníkov vinohradov, ktorí majú záujem svoj vinohrad prenajať a ľudí ktorí majú záujem vziať si vinohrad do prenájmu.

Samozrejme, že máme odborných poradcov – priateľov z Rače, tvoríme kontakty s vinármi so Svätého Jura. Na základe nášho oslovenia oceňujeme aj dodatočnú snahu PD Vajnory pomôcť prenájomom techniky pri obrábaní viníc. Na svojej stránke budeme pravidelne informovať o agrotechnických termínoch a s tým súvisiacimi potrebnými prácami. Naša činnosť bude samozrejme aj spoločenskú. Zatiaľ nemáme úplne doriešenú tvorbu členskej základne, ale aj k tomu sa dostaneme po zvládnutí jarných prác. Tiež máme v pláne vyčistenie vodných tokov, aby sa odstránilo súčasné zamorenie niektorých viníc, ktoré sťažuje obrábanie. Tiež chceme obnoviť aj pôvodné studničky a revitalizovať priestory okolo hájnickej budy. Ak sa niekto k nám pridá aj v tejto činnosti, bude vítaný. Pevne dúfame, že tak ako nám, nezostane Vám vlastníkom, osud vajnorských vinohradov a celého priestoru ľahostajný a spoločnými silami zachránime čo najväčšiu časť z nich. Veríme, že aj vo VN bude vytvorený priestor na primerané informovanie občanov.

Rekonštrukcia organa

v chráme Sedembolestnej Panny Márie vo Vajnorochoch (3)

Rreštaurovaný mech a vzdušnica 1. manuálu v kostole

Text a snímky: Vladimír Gazdík

Významným predstaviteľom slovenského organárstva v 19. storočí bol Martin Šaško z Brezovej pod Bradlom. Spolu so svojimi synmi postavil alebo prestaval viac ako sto organov, z ktorých sa do dnešných čias zachovalo vyše štyridsať. Bol známy precíznou prácou a charakteristickým zvukom svojich nástrojov. V jeho dielni sa vyučilo viacero slovenských organárov.

Jedným z organov Martina Šaška, ktoré sa nezachovali, je aj pôvodne dvojmanuálový organ z roku 1850, postavený pre rímskokatolícky kostol v Hlohovci. Po prestavbe v roku 1933 ostala z pôvodného nástroja len zmenená Šaškova skriňa a časť upravených píšťal. Všetky ostatné diely boli vyrobené nanovo.

A prečo spomínam Martina Šaška? Pri prestavbe organa v kostole vo Vajnorochoch koncom 70-tych rokov 20. storočia bola práve z organa v Hlohovci použitá jedna, akoby zázrakom zachovaná, časť pôvodného Šaškovo nástroja – vzdušnica 2. manuálu. Táto vzdušnica bola umiestnená do podstavca pôvodne jednodručového vajnoroského organa a pripojená k druhému manuálu nového hracieho stola. Chýbajúce

píšťaly boli doplnené upravenými píšťalami z rôznych organov a jedným registrom z pôvodného vajnoroského organa.

Rozhodnutie o zachovaní tejto vzdušnice v organe bolo jednoduché. Druhý manuál obohatil organ o nové zvukové možnosti a je v súčasnosti aj pre liturgické účely veľkým prínosom. Otáznym ostáva jeho umiestnenie v podstavci skrine, odkiaľ sa zvuk len sťažka prediera k poslucháčovi. Úvahy o umiestnení v zábradlí chóru si však vyžadujú ďalšie samostatné konania

s pamiatkovým úradom a pod odloženie rozhodnutia sa svojím dielom podpísala aj súčasná pandemická situácia a havarijný stav chóru a strechy kostola.

Pri reštaurovaní vzdušnice boli odstránené nevhodné zákroky z opravy v roku 1975 a vzdušnica bola rekonštruovaná do pôvodného stavu z roku 1850. Z povrchu vzdušnice bol odstránený nalepený modrý papier, utesnené praskliny na oboch stranách ventilových kanciel a kompletne vymenená koža za prvotriednu bielu ovčiu kožu na ventiloch a pod zásuvkami. Na dne ventilovej komory boli namiesto umelej hmoty a olovených rybárskych závaží rekonštruované kožené pulpety s javorovými valčekmi a novými mosadznými drôťmi. Pod ventily bol namiesto potrhaného naglejený nový ručne robený papier. Zo zadnej strany vzdušnice bola odstránená nepôvodná lišta s dierkami pre neexistujúci register a dierky na vzdušnici boli utesnené dubovými zátkami. Utesnené boli aj vrtania v píšťalniciach.

Organové diely, ako hriadeľová doska, kanály, pedálová vzdušnica, píšťaly, tiahla a pod, sú pripravené na montáž, pri ktorej budú vykonávané ďalšie dôležité práce ako montáž mechu, čiastočné umiestnenie kanálov pod dlážku chóru, zapojenie kanálov a elektrického dúchadla, umiestnenie vzdušnic, zapojenie a regulovanie chodu traktúr, osadenie a intonovanie píšťal a nakoniec ladenie celého organa. Montáž sa začne po dokončení prác na oprave dlážky chóru.

Detail ventilovej komory vzdušnice 2. manuálu

Rozlúčka s Bohumírom Hrabákom

Text: Soňa Molnárová
Snímka: archív

**Odchádzam za svetlom,
Kdesi v diaľke splynem s ním.
Tým, ktorých milujem,
Na cestu posvietim.**

Na Kvetnú nedeľu sa niesla Vajnorama smutná správa. Vo veku nedožitých 97 rokov nás navždy opustil pán Bohumír Hrabák – najstarší občan Vajnora. Na poslednú cestu sa vydal tíško v kruhu svojich najdrahších.

Áké symbolické, marec, mesiac v ktorom prichádza jar – najkrajšie ročné obdobie, čas zrodu nového života v prírode, ale zároveň niekde veľmi blízko aj čas odchodu, smrti. Život a smrť, večný protiklad. Niečo sa začína a niečo zase končí. Taký je kolobeh života. A naším údelom je zmieriť sa s tým, že príde čas, keď sa so svojimi blízkymi budeme musieť rozlúčiť a zvyknúť si na ich neprítomnosť, naučiť sa kráčať v ústrety budúcnosti bez nich.

Na poslednej ceste sme odprevadili drahého otca, starého a prastarého otca, uja, suseda a vzácného spoluobčana pána Bohumíra Hrabáka.

Jednotlivé kapitoly života človeka môžeme prirovnať striedaniu ročných období v prírode. Kniha života, ktorú písal pán Hrabák vlastným rukopisom, má 96 kapitol. Je o krásnom plnení ľudských povinností, o radosť v rodinnom kruhu, o radosť z práce, o radosť spisovania príbehov zo života Vajnora. Pero prestalo písať na prahu poslednej 97-mej kapitoly. Zalístujeme si spoločne v tejto knihe a pripomeňme si významné udalosti života pána Hrabáka. Celý svoj život prežil v rodných Vajnoroch. Jar a leto naplnil prácou starostlivého hospodára. Študoval, založil si rodinu a s milujúcou manželkou Lojzkou vychovali dvoch synov a jednu dcéru. Jeseň života pánovi Hrabákovi zaplnili a rozjasňovali štyri vnúčatá a päť pravnúčat. Ako milujúci dedko a pradedko im bol a navždy ostane vzorom na ceste životom.

Počas svojich aktívnych rokov pracoval pán Hrabák ako ekonóm vo vedúcich funkciách. Po odchode na zaslúženú penziu neoddychoval, ale pracoval vo svojej profesii ekonóma na Poľnohospodárskom družstve

Pán Bohumír Hrabák

vo Vajnoroch. Svoj čas vedel rozdeliť medzi prácu, oddych v kruhu rodiny a spisovanie poviedok vo vajnorskom nárečí.

Minulú jeseň s ním nahrávala rozhovor redaktorka rádia Regina pani Hana Michalčíková. Svoju reportáž začala slovami: „Každému z nás je blízke nárečie rodného kraja. Keď ním najmä tí starší ľudia prevravia, ako by sa pred nimi otvorila kniha spomienok na mladosť, rodičov, starých rodičov, susedov či kamarátov. Keby ste boli z Vajnora a počuli rozprávať Bohumíra Hrabáka, celkom iste by vám pred očami ožili niekdajšie Vajnory so zvykmi a obyčajami. Bohumír Hrabák chcel, aby sa nárečie jeho rodnej dediny zachovalo, a tak dal dokopy Diferenčný slovník nárečia slovenského-vajnorského“. Po jeho vydaní spísal pán Hrabák ďalších 200 slov vajnorského nárečia. Keď sa s ním pani Michalčíková stretla, mal pred sebou neodmysliteľného spoločníka – zošit, do ktorého každý deň pribúdali nové nárečové slová. Dedinu, kde vyrastal, miloval aj s atmosférou, ktorá v nej vládla. Takto si zaspomínal: „Kedysi bola na každom rohu vícha, teda viecha, a keď bolo veselo, vylúchali, teda vypili, chlapi veľa dobrého vína. A dosť bolo aj vímastkov, teda huncútov, šibalov po dedine“.

Vo vajnorskom nárečí sú napísané aj dve knihy poviedok z pera pána Hrabáka. Prvá vyšla v roku 2009 pod názvom **Vajnorské**

poviedky. Obsahuje 54 príhod zo života Vajnora. V roku 2010 vydané **Príhody vajnorských ľudí** obsahujú 38 poviedok. V úvode druhej knihy autor napísal: „Knižné vydanie Vajnorských poviedok vzbudilo pomerne značný ohlas medzi pôvodnými rodákmi z Vajnora, ale aj tými, ktorí si v našej obci našli životných partnerov, a tak aj trvalé bydlisko. Veľmi ma ako spracovateľa týchto poviedok poteší, ak sa mi hocikde na verejnosti prihovoria ľudia bez ohľadu na vek či pohlavie, ako sa pri čítaní poviedok pobavili. Súčasne sa dopytujú na obsah a význam niektorých slov uvedených v poviedkach. Veľa otázok čitateľov je na vznik a pôvod týchto príhod a zážitkov, ktoré sa v skutočnosti v rôznych obdobiach naozaj stali. Od svojej mladosti som sa pohyboval stále medzi ľuďmi, počúval ich a hovoril s nimi. Ich rozprávania som si zapamätal a do písomnej podoby som ich neskoršie doplnil a aj upravil.“

Mnoho tvorivých plánov Bohumíra Hrabáka zostalo nenaplnených, napríklad pripravovaná zbierka **Vajnorských ríkanek a vipravjaňá**.

Ďakujeme pánovi Bohumírovi Hrabákovi za jeho úsilie o zachovanie vajnorských tradícií formou príbehov zo života našich predkov. Originálne vajnorské nárečie sa vďaka nemu zachová pre budúce generácie. Nech odpočíva v pokoji.

Nová cesta Vajnorského vinohradníckeho spolku – Via Vitis

Text: Milan Kodnár, predseda Vajnorského vinohradníckeho spolku (VVS – Via vitis) s autorským príspevom Norberta Surányi a Mareka Grebečiho.

Snímka: archív VVS – Via vitis

Vajnorý a vinohradníctvo k sebe patria od nepamäti. Veď i samotný názov Vajnorý vychádza z nemeckého pomenovania obce „Weinern“, písomne doloženého už v roku 1307. Dedinu vtedy vlastnil konvent kláštora sv. Kríža (Heiligenkreuz, Rakúsko) a Vajnorači sa už v tom období zaoberali prevažne vinohradníctvom a vinárstvom. Toto pomenovanie sa uchovalo až do súčasnosti v poslovenčenej podobe Vajnorý. Symboly vinohradníctva sú zobrazené i v samom erbe obce. „*Vinohrady moje jak sa zeleňáte a to dobré vínko v hroznech schováváte*“ spieva sa v jednej krásnej piesni.

Viacerí sme si však všimli, že naše vinohrady sa akosi prestali zelenáť, alebo lepšie povedané – začali sa zelenáť čoraz menej. To, čo bolo našou súčasťou od nepamäti, na čo sme boli vždy veľmi hrdí, to, čo sme vždy vnímali ako dedičstvo našich predkov odrazu začalo meniť farbu, podobu a pomaly miznúť. Nie je to dôsledkom žiadnej prírodnej katastrofy ani nevyliciteľnej choroby viniča, len PD Vajnorý čast' vinohradov vrátilo ich pôvodným vlastníkom. Zložité majetkové vzťahy, poloha, stav viníc, či rôzne ďalšie dôvody, neumožňujú mnohým vlastníkom plnohodnotne sa o vrátené vinice starať.

Vieme, že nielen náš pohľad na zarastené a neobrábané vinice nenecháva ľahostajnými. Ciest a spôsobov ako sa snažiť čo najväčšie množstvo viníc zachrániť je našťastie viac a my ich podporujeme a veríme v úspech každej jednej z nich. Preto sme sa rozhodli pokračovať v činnostiach Vajnorského vinohradníckeho spolku, ktorý bol vo Vajnorochoch založený už 9. júna 2003 a dlhé roky ho viedol pán Eduard Fašung. Združoval okolo seba domácich vinárov z Vajnora a zapájal sa do aktivít Malokarpatskej vínnej cesty. Celý proces oživenia a pokračovania činnosti nebol jednoduchý, ale našťastie úspešný a naša cesta pokračuje ďalej ako Via Vitis – Vajnorský vinohradnícky spolok. Za znovuoživením činnosti spolku stoja Milan Kodnár, Norbert Surányi a Marek Grebeči.

Ako prvý sa na cestu vydal Norbert Surányi, ktorý sa vinohradníctvu a výrobe vína venuje hobby spôsobom už skoro 30 rokov.

Neváhal využiť ponuku od manželkinej priateľky, obrábať dve vrátené parcely vo vajnorských vinohradoch. I keď prvý pohľad na miesto, ktoré si pamätal ako plné života, bol veľmi smutný, nenechal sa odradiť. Zistil, že hneď vedľajšiu parcelu má Zdenka Španielová a hneď na to prišiel s nápadom komunitného vinohradu Marek Grebeči.

Postupne sa do prác začali zapájať viacerí a keďže s Marekom a jeho fotoaparátom do viníc prišiel aj jeho otec Ferko s dlhoročnými skúsenosťami, odvážili sme sa pustiť do záchrany ďalšieho zanedbaného vinohradu a osloviť majiteľov. Takto sa nám vo vinici Široké podarilo vytvoriť komunitný vinohrad, na záchrane ktorého spolupracujeme spoločnými silami s dobrovoľníkmi. Veľmi sme sa potešili, že sa k nám pridali aj samotní majitelia. Navzájom si pomáhame, na vinicu sa pozeráme ako na celok a snažíme sa vybudovať vinicu založenú na ekologickom pestovaní hrozna. Postupnými krokmi, radami a vzájomnou pomocou sa snažíme vinohradom navrátiť ich krásny vzhľad a vinohradníctvu miesto v našej komunite, ktoré mu právom patrí.

Komunitný vinohrad vnímame ako výborný spôsob na to, aby sme sa mohli stretnúť s ľuďmi, ktorí chcú pomôcť, majú o prácu vo vinici záujem ako i s budúcimi vinohradníkmi, ktorých práca vo vinohrade vždy lákala, len sa na ňu doteraz neodvážili. Ponúkame im podporu a pomoc. Veríme, že komunitný vinohrad bude slúžiť i ako miesto spoločenských a priateľských stretnutí pri chutných gastronomických pochúťkach.

Máme aj smelé plány, o ktorým sme presvedčení, že sa nám ich postupne podarí zrealizovať. Vinohradníctvu by sme radi vo Vajnorochoch vytvorili expozíciu starého spôsobu obrábania viníc vo Vajnorskom ľudovom dome, kde už je vysadená vinica spôsobom, akým sa kedysi sadilo a to pri štekoch. V expozícii by sme, okrem starých náradí a „strojov“, umiestnili aj autentické fotografie Vajnoračkov vo vinohradoch. Budeme veľmi radi, ak nám pomôžete podarovaním starého náradia s historickým nádychom, ktoré nepoužívate.

Ako člen združenia Malokarpatská vína cesta plánujeme robiť i ochutnávky vín od Vajnoračkov a vinárov, ktorí si v domácich podmienkach dorábajú víno a budú mať záujem sa prezentovať. Budeme sa veľmi tešiť, ak naše rady rozšíria aj domáci vinári.

Upravený vinohrad

Dúfame, že sa nám vo vinohradoch časom podarí vybudovať označenú cestu s pomenovaním a označením jednotlivých viníc a jedného dňa možno na najvyššom mieste cesty s výhľadom na celý Vajnorský vinohrad urobiť sedenie s malou kaplnkou Svätého Urbana, patróna vinohradov a vinohradníkov.

Cestu sme si zvolili oveľa skôr ako sme ju legislatívne pripravili a verejne prezentovali, naše vinohrady potrebovali akútne pomoc a preto sme všetku svoju energiu vložili do začatia prác vo vinohradoch. Veľmi sa tešíme, že nachádzame čoraz viac priaznivcov, dobrovoľníkov a záujemcov o prácu vo vinohrade. Je to cesta náročná a ťažká, ale súčasne krásna. Vinica sa za prácu do nej vloženú štedro odmení. Okrem úrody prinesie i nové priateľstvá, pomoc, či neopakovateľné zážitky a mnoho vedomostí, v nádhernom prostredí medzi odrodami hrozna, ktoré dokážu mať naozaj liečivú silu v našom upoňáhanom svete.

Naše plány a činnosť vám budeme postupne predstavovať. Sledujte našu stránku www.viavitis.sk, informácie nájdete aj na sociálnych sieťach ako Facebook, Instagram, či Youtube. Kontaktovať nás môžete aj e-mailom viavitis2021@gmail.com.

“Ludé sprobujme si ten kúsek našej Vajnorskej zemi ve vinohradech, tú našu otčinu zachrániť. Dondzite nám v tem pomóct aj vy. Velice sa na vás tešíme”

SRDCE VĎAKY VO VAJNOROCH

Po Budapešti, Paríži, Villach a Bordeaux, zavítalo Srdce vďaky aj do Vajnor. Veľké červené svietiace srdce má vyjadrovať vďaku, nádej, radosť, ale predovšetkým solidaritu a podporu všetkým, ktorí sa už takmer rok zúčastňujú na boji proti celosvetovej pandémie Covid-19. Vajnory a Vajnoráci sa takýmto spôsobom pripojili k celosvetovej iniciatíve, vďaka ktorej po svete koluje 30 veľkých červených srdc, ktoré nám majú pripomínať naše hodnoty. Veľké červené srdce sa nachádzalo vo Vajnoroch od 22. 3. do 29. 3. 2021. Srdce bezplatne zapožičala spoločnosť Blachere Illumination Central Europe.

OČKOVANIE PSOV

Vážení majitelia psov,

na základe prijatých opatrení v súvislosti s pretrvávajúcou pandemiou sa v mestskej časti Bratislava-Vajnory hromadné očkovanie psov proti besnote v tomto roku neuskutoční. Majiteľom psov odporúčame obrátiť sa na veterinára, u ktorého je pes zaregistrovaný alebo na veterinárne ambulancie.

ONLINE KARNEVAL – DÁ SA TO...?

Na online vyučovaní sme sa aj zabavili, hodiny sme si karnevalom spríjemnili. Kovboj žiakov skúša násobilku, vybrané slová, to je super škola – „Hurá!“ hovoríme znova!

Odpoveď ako z rukáva, sype myška vzdelaňá. A tá naša milá sovička, s násobilkou – pohodička.

Učiť sa online je ťažšie ako kráčať míle, no v maskách sme prežili aj vtipné chvíle. Snáď už skončí online doba počítačového stroja a v ďalšom roku nám karneval v škole vystroja.

Vitamínové balíčky pre vajnorských seniorov

Text: Igor Rašla

Snímka: Martin Bača

V tomto nežičlivom čase pre slobodný život, pre život v podmienkach pandémie COVID-19 je posilnenie individuálnej imunity veľmi dôležité. Podstatný je nielen pohyb, kvalitná strava, výdatný spánok, ale aj dopĺňanie vitamínov a minerálov. A práve vitamíny a minerály sme sa rozhodli v našej mestskej časti ZDARMA distribuovať medzi najohrozenejšiu skupinu obyvateľov – našich seniorov nad 65 rokov.

Mestská časť Vajnory pripravila pre svojich najzväčnejších obyvateľov okolo 1 100 kusov balíčkov, pričom každý z nich obsahoval najmä imunitu a zdravie posilňujúce vitamíny a minerály - na každého seniora balenie selénu a zinku, vitamínu C a jeden pár certifikovaných respirátorov. Počas marca a apríla nám pomáhali distribuovať balíčky dobrovoľníci zo 110. zboru, dobrovoľníci zorganizovaní priamo z radov zamestnancov miestneho úradu a výpomoc priamo ponúkli aj niektorí vajnorskí seniori.

Prečo sme sa rozhodli práve pre uvedené zloženie balíčkov? Vitamín D je pre telo veľmi

dôležitý, ovplyvňuje napríklad látkovú výmenu vápnika. Tento vitamín má nesmierny význam pre zdravé kosti a zuby a pomáha udržiavať zdravé svaly. Ovplyvňuje aj ďalšie časti nášho tela, ako je srdce, mozog. V neposlednom rade je dôležitý pre imunitný systém a lekári, ako jednu z kľúčových premenných pre zdarné prekonanie koronavírusu, uvádzajú práve dostatočnú hladinu vitamínu D.

Zinok podporuje napr. uchovanie dobrého zraku, zdravých kostí, vlasov, nechtovej a takisto pokožky. Selén zasa prispieva aj k správnej funkcii imunitného systému a štítnej žľazy.

Hodnota takto skombinovaných a distribuovaných vitamínov presiahla 10 000 eur. Na financovanie sme použili prostriedky získané a usparené počas celého obdobia testovania organizovaného mestskou časťou vo Vajnoroch a pre Vajnory, pretože takto získané prostriedky znovu vrátiť do „systému“ považujeme za veľmi férové. K hlavným úlohám mestskej časti patrí predovšetkým snaha o skvalitnenie života a podpora zdravia ňou rozhodne je.

Na záver by som sa chcel poďakovať všetkým, ktorí sa na akcii akýmkoľvek spôsobom podieľali.

Všetkým Vám vďaka.

Rozhodni o Vajnorochoch

Text: Veronika Feketeová

Milí Vajnorači, opäť môžete hlasovať za návrhy na zlepšenie Vajnor v rámci vajnorského participatívneho rozpočtu. Naša mestská časť tento rok vyčlenila zo svojho rozpočtu finančnú čiastku **12 000 eur**, ktorá bude použitá na zlepšenie či skrášlenie Vajnor.

Hlasovať môžete od 30. apríla do 6. júna 2021 a návrhy, ktoré získajú najviac hlasov, budú realizované.

Hlasovať môžete vyplnením hlasovacieho lístka alebo na našej webovej stránke v časti participatívny rozpočet. O výsledkoch hlasovania vás budeme informovať na našej webovej stránke, ako aj v najbližšom vydaní Vajnorských noviniek po ukončení hlasovania.

Ďakujeme za všetky návrhy a tie, ktoré sa dajú realizovať, uvádzame v tabuľke.

Podnety od občanov úrad mestskej časti víta a zaoberá sa nimi. Pretože nie je možné všetky zrealizovať z participatívneho

rozpočtu, mestská časť niektoré z nich rieši v spolupráci s príslušnými inštitúciami, prípadne ich plánuje realizovať z iných rozpočtových kapitol.

PRAVIDLÁ HLASOVANIA

- hlasovať môžu občania s trvalým alebo prechodným pobytom vo Vajnorochoch
- hlasovať je možné najviac za dva návrhy
- minimálny vek 15 rokov
- pri hlasovaní uviesť meno, priezvisko, adresu trvalého alebo prechodného bydliska, prípadne aj kontakt – e-mail / telefónne číslo
- hlasovať sa dá elektronicky na www.vajnory.sk alebo formou hlasovacieho lístka (poštou alebo do schránky miestneho úradu)
- hlasovať možno iba jedenkrát, pri elektronickom hlasovaní sa zaznamenáva IP adresa
- výsledky hlasovania budú zverejnené do piatich pracovných dní od ukončenia hlasovania
- mestská časť Bratislava-Vajnory si vyhradzuje právo podozrivé hlasovania preveriť, resp. vyradiť

NÁVRH PARTICIPATÍVNY ROZPOČET 2021

1. Nabíjacia stanica na elektrobicykle (Park pod lipami)
2. Drevené edukačné tabule (Park pod lipami, Detské ihrisko Koniarkova)
3. Bibliobox – schránka na vrátenie kníh mimo otváracích hodín knižnice (Park pod lipami)
4. Turistická mapa katastra obce (Jurská cesta)
5. Cyklostanovisko – umyváreň, montážny stojan a prístrešok s posedením
6. Masážne stanovisko – chodník na kráčanie, pogloba na masáž chrbta, samomasážne stroje
7. Výsadba stromov do mobilných kontajnerov

ZATVÁRA SA DETSKÉ IHRISKO NA BUZALKOVEJ ULICI

Od 1. apríla 2021 sa zatvorilo detské ihrisko na Buzalkovej ulici. Pozemok mala mestská časť iba v prenájme a majiteľ sa rozhodol, že nám nájomnú zmluvu ďalej nepredĺži. S pozemkom má iné plány, čo samozrejme musíme chápať a rešpektovať.

Touto cestou by som mu chceli poďakovať, že pozemok nám dlhé roky prenajímal a deťom sme mohli poskytnúť priestor pre zábavu.

V súčasnosti intenzívne hľadáme miesto, kde vybudujeme pre deti nové ihrisko, ktoré im bude slúžiť na oddych a zábavu.

HLASOVACÍ LÍSTOK K PARTICIPATÍVNEMU ROZPOČTU

MENO A PRIEZVISKO:*	
ADRESA TRVALÉHO ALEBO PRECHODNÉHO POBYTU:*	
E-MAIL ALEBO TELEFÓNNE ČÍSLO:	
HLASUJEM ZA NÁVRH: (napíšte číslo návrhu)*	

* povinné

PUMPTRACK VO VAJNOROCH

Vajnory uspeli v rámci grantového programu hlavného mesta Bratislava s projektom, ktorý sme vypracovali a podali koncom minulého roka. Získali sme tak 45 000 eur na vybudovanie pumptrackovej dráhy vo Vajnoroch.

ČO JE PUMPTRACK?

Pumptrack je uzavretý, umelo vytvorený okruh, ktorý je vytvorený pre jazdu na bicykli, kolobežke alebo korčuliach. Okruh je tvorený vlnami a klopenými zákrutami umožňujúcimi zvyšovať rýchlosť jazdy za pomoci pumpovania. Jazda na pumptracku je najlepším základom pre pohyb detí aj dospelých.

PREČO?

Dlhodobu pociťujeme nedostatok priestoru na voľnočasové aktivity dospelievajúcej mládeže. Tá má záujem športovať, ale nie je kde, prípadne priestor nie je vhodný. Myslím tým predovšetkým starších žiakov, ktorí sa kolobežkujú a skateboardujú v Parku pod lipami, a tým poškodzujú verejný priestor. Práve táto skupina by mala byť hlavným návštevníkom budúceho pumptracku. Jedným z dôvodov, prečo sme sa rozhodli pre pumptrack, je aj ten, že nie je hlučný.

VÝHODY

Pumptrack je určený pre široké vrstvy obyvateľov. Naozaj nejde o adrenalínovú zábavu pre úzku skupinu nadšencov, ale vďaka hladkému povrchu umožňuje jazdu na bicykli, kolobežke, korčuliach, ale aj na odrážadle pre najmenších.

Čo na to starosta?

Starosta MČ Vajnory M. Vlček

Snímka: archív

► Na facebooku ste písali, že sa plánuje revitalizácia Parku pod lipami. Aké sú v tejto úvislosti plány mestskej časti?

Koncom marca som zverejnil na svojom facebooku výzvu, aby mi občania napísali, čo by zmenili prípadne zlepšili v Parku pod lipami. Park je obľúbeným miestom vo Vajnoroch a je to už aj vidno na prvkoch, ktoré sa v ňom nachádzajú. V rámci revitalizácie pridáme do parku nové hracie prvky pre deti, zmeny sa dočká aj fontána, ktorá má dlhodobu nevyhovujúci technický stav a pri ktorej chceme zväziť aj jej ďalšie umiestnenie. Cvičiacie prvky, ktoré v súčasnosti v parku sú, budú opravené a nájdeme im nové miesto pre lepšie. Ďalšou novinkou, ktorá by mala pribudnúť do parku je závlahový systém, ktorý zabezpečí, že budeme mať v parku po celý rok kvalitný trávnik.

► Plánujete niečo robiť s kamióňmi, ktoré neustále prechádzajú Vajnormi?

Veľkokapacitná doprava, ktorá prechádza Vajnormi je problém, ktorý nás trápi a snažíme sa ho vyriešiť dlhodobou. Nie je to úloha, ktorá by sa dala vyriešiť lusknutím prsta. Predovšetkým je treba povedať, že existuje všeobecný zákaz prejazdu vozidiel nad 12 ton, avšak existuje množstvo výnimiek, a práve „vďaka“ nim môžu jazdiť cez našu mestskú časť. My, ako úrad, sa snažíme v tomto prípade vystupovať proaktívne a opakovane upozorňujeme políciu,

aby vykonávala časté kontroly prejazdov takýchto áut cez Vajnory, alebo vykonala priebežné vázanie týchto áut. Rovnako v spolupráci s magistrátom sa usilujeme o umiestnenia kamery, ktorá by práve monitorovala pohyb áut a ich špz cez hlavný ťah Vajnor. Následne by sme vedeli vyhodnocovať aj pohyb veľkokapacitných áut. Aby som nebol len negatívny, tak je predpoklad, že po vybudovaní stavby D4 Bratislava – Východ/Rača je predpoklad podstatnej zmeny dopravnej situácie v Mestskej časti Bratislava-Vajnory a vylúčenie akejkoľvek tranzitnej dopravy z Vajnor na všetkých vjazdoch, čo by bolo zásadnejšie riešenie.

► Metropolitný inštitút mesta Bratislava (MIB) údajne plánuje realizovať v rámci našej mestskej časti revitalizáciu verejných priestorov. Vedeli by ste nám o tom povedať viac?

Približne pred rokom sme sa stretli so zástupcami Metropolitného inštitútu Bratislavy a vytypovali sme vhodné lokality, ktoré si zaslužia vylepšiť a vynoviť v duchu moderných architektonických a urbanistických zásahov. Predstavitelia MIBu si z našich návrhov vybrali dve lokality, a to ulicu Kataríny Brúderovej a lokalitu Vajnorských jazier. Prostredníctvom nedávneho stretnutia sme si potvrdili, že obom lokalitám sa plánujú venovať a bude realizovaná odborná štúdia. Do procesu tvorby plánujeme zapojiť aj obyvateľov Vajnor. Ak všetko vyjde ako má, Vajnory získajú ďalšie dve zaujímavé lokality.

5 746 Vajnorákov a Vajnoráčok sa sčítalo

Rača vs. Vajnory v teleráne TV Markíza

Text: Veronika Feketeová
Snímky: archív

Od polovice februára do konca marca prebiehalo na celom Slovensku online sčítanie obyvateľov, ktoré nemilo ani našu mestskú časť Vajnory. Sčítanie obyvateľov sa vykonáva raz za 10 rokov a je to výzva pre každú samosprávu, ktoré medzi sebou takpovediac súperia o obyvateľov a ich snahou je mať ich zapísaných čo najviac. Je to totiž z dôvodu, že samosprávy získavajú peniaze z podielových daní, ktoré štát prerozdeľuje na základe počtu obyvateľov jednotlivým samosprávam.

Data Manager hlavného mesta Pavol Škápik nám v rozhovore povedal, že za každého sčítaného obyvateľa môže získať samospráva približne sumu okolo 100 eur. To znamená, že za 10 rokov získa za jedného obyvateľa 1 000 eur. Ak sa v našej mestskej časti sčíta povedzme o 200 obyvateľov viac ako pred 10 rokmi, tak ročne získame 20 000 eur a za 10 rokov 200 000 eur do rozpočtu. To sa už bavíme o naozaj veľmi zaujímavých čiastkach, a preto sa každá samospráva snažila svojich obyvateľov presvedčiť, aby sa sčítali.

Aj vo Vajnoroch prebiehala kampaň, ktorá mala za cieľ presvedčiť Vajnorákov a Vajnoráčky, aby sa sčítali. Súčasťou kampane bolo aj exkluzívne hlásenie miestneho roz-

Primátor Matúš Vallo

hlasu, ktoré k nám prišiel nahráť primátor Bratislavy Matúš Vallo. Emócie sčítaniu dodal aj mini súboj s mestskou časťou Rača. Náš starosta sa staval s račianskym starostom Drotovánom o to, kde sa sčíta väčšie percento obyvateľov. V stávke bolo nielen víťazstvo, ale aj úloha, ktorú musí splniť ten, kto prehrá. Ak by prehrali Vajnory, náš starosta musí vybehnúť kopec ku Slalomke v Rači. Ak prehrá Rača, račiansky starosta musí preplávať Bager. Súboj Rača versus Vajnory si všimli aj médiá. Tento duel sa totiž objavil v rannej relácii televízie Markíza Teleráno, kde ho moderátori spolu s primátorom Vallom vtipne komentovali. Nakoniec sa z víťazstva tešili Vajnory, kde sa sčítalo 5 746 obyvateľov, čo predstavuje 93,43 %.

Od 3. mája 2021 bude prebiehať asistované sčítanie obyvateľov. Tí z vás, ktorí ste sa ešte nesčítali, prosím, kontaktujte nás kvôli sčítaniu na tel. čísle 0911 821 617.

ZABEZPEČENIE DOMÁCICH CHOVOV PROTI VTÁČEJ CHRÍPKE

Vsúvislosti s oznámením regionálnej veterinárnej správy o výskyte vtáčej chrípky v susednom katastri vyzývame chovateľov hydiny a iného vtáctva, aby zabezpečili svoje chovy proti kontaktu s cudzím vtáctvom a v prípade príznakov choroby alebo úhynu zvierat uvedenu skutočnosť oznámili regionálnej veterinárnej správe.

Rovnako žiadame všetkých obyvateľov, aby v prípade nájdenia uhynutého voľne žijúceho vtáctva v žiadnom prípade s ním nemanipulovali a túto skutočnosť bezodkladne nahlásili na tel. čísle **0911 221 556**.

Podrobnejšie informácie k opatreniam nájdete na webstránke mestskej časti www.vajnory.sk

HARMONOGRAM PRISTAVENIA VEĽKOKAPACITNÝCH KONTAJNEROV

1. POLROK 2021 MČ BRATISLAVA-VAJNORY

7. 5. – 8. 5. 2021

Zberný dvor Pri mlyne 2 ks 7m³
Vajnorské jazerá 2 ks 7m³

14. 5. – 15. 5. 2021

Zberný dvor Pri mlyne 2 ks 7m³
bytové domy na Rybníčkovej ul.č. 61 (oproti BEZ – ke) 2 ks

21. 5. – 22. 5. 2021

Zberný dvor Pri mlyne 2 ks 7m³

Príbehy Vajnorského ornamentu (5)

Košelenka vyšívaná

Detail puntu košele

Text a snímky: Elena Karácsonyová

Mužské košele sú jednou z tých súčastí vajnorského kroja, na ktorých môžeme obdivovať vajnorskú výšivku. V súčasnosti vidáme najmä ich sviatočnú formu – košelu zdobenú bohatým ornamentom, na ktorom sa v plnej miere prejavila šikovnosť vajnorských vyšívačiek. Dnes vám však chcem predstaviť menej známy variant – výšivku na vajnorskej pracovnej košeli.

Košela je najstaršou súčasťou mužského kroja. Pôvodne sa zhotovovala z rovného kusa domáceho konopného plátna, šírka plátna tvorila dĺžku košele a zošívala sa iba na jednom boku. Rukávy sa šili z rovných kusov plátna, ktoré zložené napoly dávali šírku rukáva košele. Vpredu, približne na tretinu šírky od pravého pleca, bol malý rázporok, okolo krku bol úzky stojatý obojek. Košela sa zaväzovala vedvojno – dvoma pármí šnúrok (vpredu pri krku a pri rázporku). Košela mala jednostranne pod obojkom vyšívaný punt – bohatú ozdobnú výšivku štvorcového tvaru, doplnenú po celej dĺžke

rázporku doplnenú užšou výšivkou.

Práve na puntoch košiel, zhotovených na konopnom či hrubšom lanovom plátne, ktoré sa neskôr používali ako pracovné košele, nájdeme starší typ výšivky – podľa počítaných nití (na rátanej ňici). Ide o taký spôsob vyšívania, pri ktorom sa základné stehy pridávajú štruktúry podkladu, na ktorý sa vyšíva. Pre Vajnory je typické využívanie vrkôčikového krížika (tzv. výšivka na steh, na stehy). Doplnkovými technikami boli hladkovanie, krivinka, jednoduchý krížik, baranie rožky. Na takto vyšívaných košeliach nájdeme štylizované rastlinné a geometrické ornamente, hviezdy, srdcia a pri spodnej časti rázporku i dátum zhotovenia košele či monogram jej majiteľa.

V menšej miere sa uplatňujú aj výšivky v sieti po vytiahnutých nitiach, najmä hrachovinka a mešterka. Na pracovných košeliach ich nájdeme najmä v kombinácii so spojovacími a ukončovacími stehmi. Obojek je vyšitý rovnakými farbami ako punt. Obojek i okraj puntu sú vyšité drobnými zúbkami, ktoré okraje spevňujú, ale zároveň bránia väčšiemu znečisteniu košele (pot sa zastavoval na okraji goliera). Na vyšívania košiel a iných textílií z konopného alebo lanového plátna sa pôvod-

ne ako vyšívací materiál používal haras a úrezník. Haras je pôvodne súkenná vyšívacia priadza z hrubej česanej vlny, najčastejšie červenej farby. Úrezník, ktorým bol haras nahradený, je tenšia bavlnená priadza zvyčajne červenej farby – svoje meno dostala podľa toho, že išlo o materiál, ktorý zostal po odrezaní osnovy z krosien. Na najstarších pracovných košeliach zachovaných do súčasnosti môžeme skutočne nájsť výšivku červenej farby v kombinácii s prírodnou, nefarbenou priadzou.

A príbeh? Dnes je kratší a nájdete ho na fotografiách. Pundy z košiel, ktoré na nich vidíte, sú jedinými mužskými krojovými súčasťami zachovanými v našej rodinnej krojovej zbierke. Podľa monogramu, ktorý sa vyskytuje na viacerých kusoch, patrili môjmu pradedkovi, Jánovi Bednárovi (1885 – 1951). Košele sa iste zničili, v tom čase odev využívali do úplného „zodratia“. Výšivka ale svoju pôvodnú funkciu – spevniť odev – splnila, a tak ju vystrihli a odložili – ako vzor a azda aj ako spomienku.

Znovu sa uzatvára kruh súvislostí, keď čerpáte z rodinných zbierok, je to jednoduché tak – podobizeň Jána Bednára môžete nájsť v predchádzajúcom čísle Vajnorských novínok v príbehu o svadobných rukávoch jeho manželky. Otázkou zostáva, či košele šili a vyšívali jej šikovné ruky, alebo máme v rukách pamiatku na pradedkovu mamu...

Detail puntu košele s monogramom BJ

Zelené projekty

Text: D. Lapšanský,
krajinný architekt
Snímky: Martin Bača

Ani tento rok mestská časť nezabúda na rozvoj zelene. Už v týchto dňoch môžeme sledovať, ako sa v kruhovom objazde pri Starom letisku prebúdzajú trvalky. Nedávno sem boli osadené aj drevené sudy s vajnoriským ornamentom, o ktorý sa postarala pani Kristína Rožnovcová. Sudy boli opatrené ochranným náterom a šikovní amestnanci hospodárskej správy vyrobili drevený podstavec, ktorý ich zabezpečí proti pohybu či krádeži. Je už len otázkou niekoľkých dní až týždňov, kedy sa vo väčšej miere ukážu aj kvety a vínna réva. Tou odkazujeme na vinohradnícku tradíciu Vajnora, ktorá by mala byť naďalej uchovávaná a rozvíjaná.

Pri križovatke Rybníckej a Dorasteneckej ulice pokračujeme v projekte letníckových záhonov z priameho výsevu. S potešením môžeme konštatovať, že minuloročné letničky sa samy vysemenili a vyklíčili, takže nástup kvitnutia bude omnoho skôr ako pri prvom výseve. Aby stredový ostrov vyzeral usporiadanejšie, vysiali sme po obvode kruhu trávnik, ktorý sa bude pravidelne kosiť. Som si vedomý veľkej polarizácie názorov na tento typ výsadies, no skúsme sa na to zahľadieť aj inou ako úhľadnou a puntičkárskou optikou. Dajme šancu prírodným typom záhonov s nízkou potrebou údržby a vysou-

Sudy na kruhovom objazde

kou ekologickou hodnotou. Túto sezónu budeme skúšať nový a výraznejší typ osiva. Po skončení vegetácie tak budete môcť aj vy zhodnotiť, ktorá zmes sa vám páči viac.

Počas zimy pokračovala aj výsadba stromov v uličných stromoradiach a na Vajnoriských jazerách, kde bolo vysadených päť vrb a jedna jelša. Pracovníci hospodárskej správy budú zabezpečovať pravidelnú zálievku, k čomu pomôžu aj zakúpené zavlažovacie vaky. Stromy však uvítajú každý prídel vody navyše, preto môže každý priložiť ruku k dielu a občas stromom dopriať

za vedro vody. Zároveň by som chcel občanov poprosiť a upozorniť, aby svojvoľne nenasadili stromčeky ani kríky do prázdnych výsadbových mís, ktoré boli v zime upravené a pripravené na výsadbu. I keď neboli nové stromy vysadené do každej upravenej misy, určite sa s výsadbou počíta najbližšiu jeseň. Vysadené stromy musia spĺňať viaceré požiadavky, ako napr. druhová skladba, minimálna výška nasadenia koruny, minimálny obvod kmeňa a pod. Častokrát sa stretávame s nevhodne zvolenými sadenicami, ktoré následne prekážajú chodcom alebo doprave.

Výsadba stromov

Trvalky

Zo zasadnutia miestneho zastupiteľstva

Zasadnutie miestneho zastupiteľstva

Text a snímka: Veronika Feketeová

Dôležitým bodom rokovania Miestneho zastupiteľstva mestskej časti Bratislava-Vajnory, ktoré sa konalo vo štvrtok 18. marca 2021, bola voľba miestneho kontrolóra. Zasadnutie prebehlo na úrade prezenčne pri dodržaní všetkých aktuálnych opatrení. Pre občanov bolo opäť zabezpečené živé online vysielanie. Hneď v úvode zasadnutia po prerokovaní informácií a plnenia uznesení nasledovalo predstavenie kandidátov na funkciu miestneho kontrolóra. Celkovo sa o túto pozíciu uchádzali traja kandidáti. Po vypočutí nasledovala tajná voľba, v ktorej bol opätovne zvolený doterajší kontrolór Ing. Martin Gramblička.

Následne poslanci schválili návrh dodatku Štatútu hlavného mesta SR Bratislavy, ktorý upravuje pôsobnosť a spoluprácu mesta a mestských častí v oblasti sociálnych vecí. Ďalším prerokovaným bodom zo sociálnej oblasti bolo schválenie návrhu nového Všeobecne záväzného nariadenia o poskytovaní finančnej výpomoci obyvateľom mestskej časti, v ktorom hlavnú zmenu

predstavovalo zvýšenie príspevku pri narodení dieťaťa z 50 eur na 70 eur.

Rokovanie pokračovalo prerokovaním ekonomických bodov. Najprv poslanci schválili prenájom pozemku pod terasou kaviarne Prešík a následne prvú zmenu rozpočtu, ktorá sa týkala schváleného navýšenia jednorazového finančného príspevku a vyrovnanania finančných prostriedkov pre materskú školu Koniarkova.

Opätovne zvolený kontrolór následne predniesol správu o výsledkoch kontrol. V rámci správy bolo spomenuté aj odporúčanie na zmenu sadzby dane za psa, nakoľko sa už dlho nemenila a nachádza sa pod dolným priemerom. Tieto finančné prostriedky sú dôležité pre zabezpečenie služieb občanom, na koše a vrecká na psie exkrementy.

K záveru rokovania miestneho zastupiteľstva mali poslanci možnosť interpelovať starostu. Priamo na zastupiteľstve nebola podaná interpelácia a na všetky predchádzajúce interpelácie bolo odpovedané. V bode rôzne starosta spomenul dopravnú situáciu v susednej obci Chorvátsky Grob, pričom sme boli prizvaní na rokovanie na stavebnú

komisiu v tejto obci, kde investor predstavil veľký projekt, pri ktorom je nutná aj zmena územného plánu zóny. Napriek tomu, že o tom rozhoduje obec Chorvátsky Grob, aj v našom záujme je rokovať s jej zástupcami, pretože tieto dopravné zmeny sa dotknú aj Vajnory ako tranzitnej obce. Z uvedenej informácie vznikla širšia debata o potrebe zmien v doprave a bezpečnosti chodcov.

Ďalej nasledovala diskusia o situácii detského ihriska na Šinkovskom, kde mestskej časti skončil prenájom a majiteľ má s uvedeným pozemkom iné zámery. Mestská časť preto musí v krátkom čase hľadať alternatívne riešenie pre ihrisko v danej lokalite. V rámci tohto bodu prebehla aj diskusia k plánovaniu cyklotrasy na Rybníčnej ulici. Riešili sa možnosti získania finančných prostriedkov pre projektovú dokumentáciu a po príprave projektu ho odovzdať mestu na realizáciu. Dopytovali sme mestskú poslankyňu k informáciám ohľadom revitalizácie areálu Šprinčov majer. Do Metropolitného inštitútu Bratislavy je daný návrh so zámerom budovania ekocentra a záchrany spustnutej budovy, a tým vzniká priestor na otvorenie diskusie o rozvoji tohto územia.

Uvítanie detí narodенých do 30. marca 2021

Text: Soňa Molnárová,
zástupkyňa starostu

Snímka: archív

**V polnočnom tichu budí plačom
A tisíc rôznych vecí musí mať.
Ešte sa nehrá na preteky s časom
A preto ho má každý rád.
Pokým si dieťa niečo nové,
Najkrajší darček v živote.**

Našich najmenších nemôžeme privítať slávnostne v obradnej miestnosti už druhý rok, keďže v tomto čase sú tou najohrozenejšou skupinou. A preto mi dovoľte, milí rodičia, privítať Vaše deti vo veľkej rodine Vajnorákov touto cestou. V ľudskom živote sú významné chvíle, na ktoré si človek často spomína, ku ktorým sa rád vracia. Jednou z najradostnejších chvíľ je narodenie dieťatka. Pri tejto príležitosti, milí rodičia, by som chcela umocniť vašu radosť a šťastie. Darovali ste si spoločný život, novú krásnu nádej, prispeli ste k posilneniu novej generácie darom, ktorého hodnotu nemôžeme doceniť, ale ktorého význam hlboko prežívame a chápeme. Všetci si želáme, aby z Vášho dieťatka vyrástol šťastný človek.

Viem, koľko životných skúšok čaká Vás, rodičov, kým z Vašej dcéry či syna bude dospelý človek s pevným charakterom, človek milujúci ľudí, milujúci svoju prácu, pravdu a spravodlivosť. Aby Vaša radosť z dieťatka vydržala čo najdlhšie, na to bude treba vynaložiť veľa síl, trpezlivosti, rodičovského taktu a umu. Konajte tak, aby sa Vaše dobré vlastnosti v dieťatku upevnili, aby Vaše dieťatko videlo vo Vás vzor lásky, porozumenia, zodpovednosti, aby poznalo, že je milované a aby ste mu svojou prítomnosťou vytvárali šťastný a pokojný domov.

Dieťa je kvet, ktorý zdobí mladých rodičov, dieťa je opora tých, ktorí mu dali život a „dobré dieťa“ – to je radostná jeseň života a staroba.

Milí rodičia, zo srdca Vám želim, aby Vaše dieťatko bolo tým, čo ste si vysnívali. Dovoľte mi, aby som Vaše deti touto cestou prijala za občanov našich Vajnor.

Nuž, vitajte v rodine Vajnorákov, naši milí: **Amélia, Hana, Saša Meadow, Gabriel, Dávid, Šimon, Lukáš, Amélia Lucia, Michal, Laura, Noel, Zuzana, Katarína, Juraj**, svet, ktorý ste svojimi očkami prvýkrát uvideli, Vás víta. Vkladá Vám do rúk knižku s čistými stránkami a Vy ju budete naplňať slovom, vetami, ale aj celými dlhými príbehmi svojho života. Píšte ju tak, aby keď sa raz k nej vrátite a začnete listovať, nebolo v nej nič, čo by zatienilo nádej, ktorú my všetci dnes do Vás vkladáme.

Milé detúrence, želim Vám, aby ľudia boli k Vám láskaví. Rozkvitajte zdravím, silou, múdrosťou a láskou. Nech je Váš život vždy krásny, plný radosti a šťastia.

VITAJTE, MALÍ VAJNORÁCI

Alica Čapová, 28. apríl 2019
Lukáš Pavlinský, 6. jún 2020
Amélia Ivanová, 27. jún 2020
Hana Kaliňáková, 15. júl 2020
Noel Nosko, 10. august 2020
Vavrínček, 9. september 2020
Saša Meadow Janík, 14. september 2020
Šimon Škultéty, 3. október 2020
Dávid Bodnár, 22. október 2020
Gabriel Olejník, 25. október 2020
Amélia Lucia Džúr, 12. november 2020
Zuzana Gajdošíková, 27. november 2020
Juraj Korba, 7. december 2020
Laura Terenová, 31. december 2020
Michal Zagora, 31. december 2020
Katarína Balážová, 2. február 2021

ČIERNE SKLÁDKY MÔŽU VIESŤ AŽ K UZAVRETIU STARÉHO LETISKA

Text: Michal Vlček

Vajnorské letisko si pamätá všetko. Mal tu pristáť M. R. Štefánik, roky slúžilo mnohým začínajúcim pilotom a aeroklubu, dokonca tu celebroidal omšu aj pápež Ján Pavol II.

Dnes však areál letiska neslúži svojmu pôvodnému účelu a letisko nám tu pripomínajú už iba rozpadnuté budovy a spomienky na časy minulé. Napriek tomu, že dnes letisko nefunguje a neplní svoj pôvodný účel, jeho zadržaná plocha slúži mnohým Vajnorákovi i obyvateľom zo širokého okolia, ktorí sem chodia venčiť psov, púšťať šarkany alebo sa len tak prejsť. Bohužiaľ, slúži aj ľuďom, ktorí sa nevedia „spratať do kože“ a robia si z prírody čierne skládky.

O tejto skutočnosti ako mestská časť vieme a viete o tom aj vy, občania, ktorí nám oprávnene hlásite podnety. Upozorňujeme na stav vlastníka pozemku, či okresný úrad odbor životného prostredia. Po odstránení skládky, bohužiaľ sa v krátkom čase rýchlo vráti v inej podobe, či na inom mieste.

Majiteľovi pozemku došla trpezlivosť a informoval ma o zámere situáciu vyriešiť zabezpečením areálu a jeho oplotením.

Takúto situáciu si iste neželá nikto z nás. Požiadal som vlastníka pozemku, aby sme situáciu dali ešte šancu. Ak si všimnete podozrivé osoby, ktoré v lokalite tvoria čiernu skládku, prosím aby ste kontaktovali políciu na linke 158. Inak pre pár neprispôsobivých ľudí sa miesto prechádzky budeme pozeráť na plot okolo celej plochy letiska.

Zamyslenie o susedských sporoch a konaniach podľa stavebného zákona

Text: Ingrid Krumpolcová

Snímka: archív

Závažnou ťarchou na pleciach samosprávy sú susedské spory. Obvykle ide o banality, ktoré však prerastajú do niekoľkoročných konfliktov a nenávisti. Je zarážajúce, s akým veľkým množstvom susedských sporov sa vo Vajnoroch stretávame.

Začína to vybudovaním záhradného domčeka alebo plota, ktorý tieni susedovi na jahody, nedelným kosením trávnik, brechaním psa, preletom vtákov z pozemku na pozemok a následným vybudovaním takmer päťmetrového oplotenia. Áno, aj s takýmito absurdnosťami sa náš úrad stretáva. Problémy sú najmä v spoločných dvoroch. Občania sa často s týmito záležitosťami obracajú práve na stavebný úrad.

Pri stavebných alebo územných konaniach si takíto susedia navzájom škodia, nedôvodne namietajú a pripomienkujú stavebné konania, resp. sa odvolávajú len preto, aby neumožnili nepriateľskému susedovi stavať, a to napriek tomu, že splnil všetky zákonom stanovené podmienky. Konania sa stávajú zdĺhavými, posielajú sa na nadriadený orgán, ktorý vo väčšine prípadov rozhoduje veľmi dlho, a vec vracia na nové, opätovné konanie stavebnému úradu. Pritom má moc rozhodnúť vo veci sám. A tak sa proces zopakuje aj niekoľkokrát len preto, že susedia sa nevedia rozumne dohodnúť. Povoľovanie tak trvá aj niekoľko rokov. Naša skúsenosť to len potvrdzuje. Všeobecné povedomie občanov o práci stavebných úradov je potom veľmi skreslené, nakoľko povedať, že povolenie stavby mi trvalo jeden rok vinou stavebného úradu, nie je spravodlivé a pravdivé tvrdenie. V jednom nemenovanom konaní pri povoľovaní stavby rodinného domu, podobného, ako stojí v jeho okolí, stavebník dokumentáciu niekoľkokrát prerobil podľa požiadaviek suseda, a ten sa aj tak odvolal voči stavebnému povoleniu a stavebník doteraz nič nepostavil. Toto je príklad ľudskej nevráživosti a sebeckosti. „Enem já a moje dzeci!“ , ako povedal ktosi pred nedávnom.

Občania si často myslia, že stavebný úrad, resp. starosta, ich spory vyrieši. Nie je to tak. Nevryeši.

Starosta je síce najvyšším funkcionárom obce, no často ostáva v takýchto sporoch bezmocný, a to aj napriek tomu, že podľa ustanovenia § 5 zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), ak došlo k zrejmemu zásahu do pokojného stavu, možno sa domáhať ochrany od obce. Obec môže za splnenia všetkých podmienok predbežne zásah zakázať alebo uložiť, aby bol obnovený predošlý stav. To však nevylučuje možnosť domáhať sa ochrany dotknutého práva na súde a naopak, ak sa občan najskôr neobráti na obec, nie je to inštančnou prekážkou pre konanie súdu. Povedané ináč to znamená, že ochrana podľa ustanovenia § 5 Občianskeho zákonníka je výnimkou zo všeobecne platnej zásady, že ochranu proti tomu, kto ohrozí alebo poruší právo, poskytuje zásadne súd. Táto ochrana je občianskoprávnou ochranou, ktorej zmysel treba hľadať v jej predbežnosti a v ochrane pokojného stavu najbližším kompetentným orgánom, teda obcou. Výsledok rokovania, resp. mediácie, o ktoré sa pokúšame, je však často chabý, a nevedie k cieľu nastoliť pokojný stav.

Treba tiež podotknúť, že stavebný úrad predovšetkým povoľuje stavby. Podľa ustanovenia § 43 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „Stavebný zákon“) sa stavbou rozumie stavebná konštrukcia postavená stavebnými prácami zo

stavebných výrobkov, ktorá je pevne spojená so zemou alebo ktorej osadenie vyžaduje úpravu podkladu. Pevným spojením so zemou sa rozumie:

- a) spojenie pevným základom,
- b) upevnenie strojnými súčiastkami alebo zvarom o pevný základ v zemi alebo o inú stavbu,
- c) ukotvenie pilótmí alebo lanami s kotvou v zemi alebo na inej stavbe,
- d) pripojenie na sieť a zariadenia technického vybavenia územia,
- e) umiestnenie pod zemou

Tento § vymedzuje taxatívne pojem stavby. Všetko ostatné stavba nie je a stavebný úrad nemá kompetenciu sa tým zaoberať.

Na záver je potrebné si uvedomiť, že korene susedskej nevráživosti nedokáže úplne vyhubiť žiadna vonkajšia autorita, ani stavebný úrad, ani starosta. Ide totiž o vysoko subjektívnu vzájomnú antipatiu, ktorú sa bez štipky dobrej vôle k uzmierneniu a zdravého rozumu zrejme nepodarí zvrátiť. Preto by mal každý sused začať od seba v zmysle starého čínskeho príslovia „Ak si neuznáš svoju chybu, robíš tým ďalšiu chybu“. Pozrieť sa na problém aj z pohľadu suseda a snažiť sa nevidieť iba seba.

Zdroje: <https://www.vop.gov.sk/files/susedske%20spory.pdf>, stavebný zákon

Zamyslenia o odpade

Text: Ingrid Krumpolcová

Mestská časť má na svojom území rozmiestnených 47 kusov parkovných košov na drobný komunálny odpad. Odpad sa pravidelne objavuje na zastávkach MHD, popri chodníkoch, pri reštauráciách, pri obchodnom centre, na parkoviskách a vo verejnej zeleni. Pozostáva zväčša z ohorkov cigariet, papierov a plastov z použitých obalov potravín, plechovíc od nápojov a podobne.

Prosíme vás, aby ste odpad, ktorý vyprodukuje, odhadzovali do nádob na to určených. V prípade, ak je nádoba preplnená, prosíme, aby ste si odpad odniesli domov. Nie je predsa až také náročné vložiť obal od keksíku do vrečka alebo postláčať obal od pizze a vhodiť ho do tašky. Je to v na-

ších rukách. Ak sa budeme všetci správať zodpovedne, budeme mať Vajnory krajšie.

Týmto článkom sa snažíme šíriť osvetu a povedomie o modernom narábaní s odpadom. Chceli by sme poprosiť ľudí, aby sa viac zaujímali o verejný priestor, o svoje okolie, o to, ako sa budeme k okoliu správať. My, samospráva, potrebujeme aj vašu pomoc, nakoľko bez vašej zainteresovanosti môžeme Vajnory upratať takmer bez výsledku od rána do večera stále dookola. Ak teda zbadáte papierik na zemi, neváhajte ho zdvihnúť a hodiť do koša. Nie je to žiadna hanba. Mnohí ľudia uvažujú tak, že ak papierik neodhodili sami, tak sa ich zbieranie netýka. Takto by sme ale rozmýšľať nemali. Verejný priestor sa týka nás všetkých, je náš, všetkých. Všetci ho užívame a chceme mať z neho radosť. Toto nie je o vlastníctve pozemku, námestia alebo chodníku. Sami

poukazujeme na krásne, takmer dokonalo upravené dedinky v susednom Rakúsku, ale spraviť pre to niečo navyše a zohnúť chrbát sa nám javí neprístojné. Malo by to byť práve naopak. Chváliť by sme mali tých, ktorí sú ochotní svoj chrbát zohnúť.

Z našej skúsenosti vyplýva, že čím viac smetných nádob umiestnime po mestskej časti, tým viac odpadu sa okolo nich zhromažďuje. Táto cesta nie je správna a už vôbec nie estetická. Smetné koše neprispievajú ku skrášleniu životného prostredia, sú len nutnou potrebou. Naozaj ich potrebujeme toľko? Naozaj sa nevieme zamyslieť, čo sa stane s obalom od keksíku považujúcim sa v tráve alebo igelitom v kríkoch? Naozaj nemáme toľko povedomia o našom životnom prostredí? Čím to je?

Roznos vriec pre mestské časti zapojené v prvej etape

Bratislavská mestská spoločnosť Odvoz a likvidácia odpadu (OLO a. s.) bude pre mestské časti roznášať ďalšie vrecia zapojené v prvej etape vrecového zberu triedeného odpadu z rodinných domov.

Bratislava vyhodnotila prvú etapu zmeny systému zberu a odvozu vytriedeného odpadu z rodinných domov a v roku 2021 zapojí postupne všetky mestské časti. V auguste 2020 mesto spustilo prvú etapu nového spôsobu zberu papiera a plastu zbieraného spolu s kompozitnými a kovovými obalmi formou vrecového zberu s odvozom priamo pred rodinných domov. Prvú etapu projektu odskúšalo mesto v siedmich mestských častiach. Odvtedy sme sledovali správnosť triedenia a čistoty triedeného odpadu, čistotu životného prostredia na bývalých zberných hniezdach či mieru zapojenia domácností do vrecového zberu. Výsledné dáta sme spolu s ohľadom na prieskum spokojnosti občanov s novým systémom zberu spracovali do vyhodnotenia 1. etapy realizácie, na základe ktorého sme tento spôsob zberu zaviedli od februára 2021 v ďalších troch mestských častiach: v Rači, Novom Meste a Ružinove od septembra ho zavedieme aj v ostatných mestských častiach Bratislavy.

Roznos vriec bude prebiehať podľa harmonogramu počas mája a júna 2021 v MČ Podunajské Biskupice, Vrakuňa, Staré Mesto,

Devínska Nová Ves, Devín, Petržalka a Vajnory. Letáky k prebiehajúcej druhej etape tieto MČ dostali v decembri 2020.

Žlté a modré vrecia slúžia na zber triedeného odpadu z rodinných domov a ich počet (30 ks modrých vriec na papier a 40 ks žltých vriec na plasty, kovové obaly a nápojové kartóny) je určený na 12 mesiacov.

Objem odpadu čo najviac minimalizujte (plastové fľaše a obaly od nápojov stlačajte, papierové krabice rozložte), aby bola kapacita vreca využitá čo najlepšie.

Žlté a modré vrecia slúžia na zber triedeného odpadu z rodinných domov a ich počet (30 ks modrých vriec na papier a 40 ks žltých vriec na plasty, kovové obaly a nápojové kartóny) je určený na 12 mesiacov.

Objem odpadu čo najviac minimalizujte (plastové fľaše a obaly od nápojov stlačajte, papierové krabice rozložte), aby bola kapacita vreca využitá čo najlepšie.

Vo Vajnoroch budú vrecia distribuované v dňoch 21. – 27. júna.

Každému rodinnému domu zapojenému do systému zberu zmesového komunálneho odpadu doručia pracovníci OLO a. s. tašku, v ktorej budú dve rolky vriec na plasty a dve rolky vriec na papier. Každé zapojenie do systému zberu komunálneho odpadu má nárok iba na jednu sadu vriec pre všetkých obyvateľov rodinného

domu. Nárok na viac sad vriec vzniká iba tým rodinným domom, v ktorých je registrovaných viac zapojení do systému zberu odpadu. Odvozový deň triedeného odpadu z vriec do konca augusta nájdete v tabuľke na stránke OLO (www.olo.sk).

Zbierajú sa iba vrecia distribuované spoločnosťou OLO. Frekvencia odvozu žltých vriec bude počas mesiacov jún, júl a august dvakrát mesačne. Od septembra 2021 bude frekvencia odvozu 2 x mesačne pri oboch komoditách (papier, plast).

Harmonogram odvozu triedeného odpadu z vriec od septembra 2021 bude zverejnený v auguste.

V deň odvozu odpadu môžu obyvatelia vykladať zviazané vrecia aj vo vlastných modrých a žltých nádobách s objemom do 240 l. Pracovníci pri odvoze odpadu budú vyberať vrecia z nádob, preto je potrebné, aby boli vrecia riadne uzatvorené.

LETÁKY K PREBIEHAJÚcej DRUHEJ ETAPE VRECovÉHO ZBERU ODPADU

HARMONOGRAM ODVOZU TRIEDENÉHO ODPADU DO AUGUSTA 2021

Marka, šak skús okrem týchto mazaníc nakreslit aj niečo vajnorského...

Mária Feketeová

Dáma v červenom

Text: Igor Roy

Snímky: archív Márie Feketeovej

Mária Feketeová, rodená Brunclíková, je dcérou významnej vajnorskej ľudovej umelkyne, pani Márii Brunclíkovej. Celý život strávila vo Vajnorochoch a sama, ako vyštudovaná výtvarníčka, tvorí originálne šperky a diadémy.

► **Majka, svoje detstvo si prežila v rodnom domčeku na hlavnej ulici so svojimi súrodencami, obklopená množstvom krásnej ľudovej tvorby Tvojej maminy. Ako si spomínaš na svoje detstvo?**

Prežila som ho v chudobnej, no o to viac milujúcej rodine. Mala som krásne a šťastné detstvo. A bolo aj veselo!! Internet neexistoval, bola len lopta, švihadlo, gramore, plincka a veľký dvor, ulica a humná. Hrali sme sa čo najviac vonku. Často sme boli takí rozbláznení, že ani doma sme sa nevedeli zastaviť. Spomínam si na príhodu, kde nás mama skúsila ukladiť tak, že nám prikázala poumývať riad. Vtedy ešte neboli kuchynské linky s tečúcou vodou samozrejmosťou. Bolo bežné mať kuchynský stôl, spod ktorého sa vytiahol „šufličisko“ s dvomi hlbokými lavórm. Sestra Danko v jednom riad umývala a do druhého odkladala. Ja som mala utierať, brat Pavol schovávať. Začiatok bol dobrý, no o pár minút sme lietali okolo

toho obrieho stola, špliechali a ohadzovali sa „mokricou“.... kričali sme, pišťali a smiali sa. Hotové „kuchynské“ peklo.

Okrem týchto detských úletov som rada maľovala a nakoniec pomaly, ako čas plynul, ma mamka učila a viedla k ľudovému umeniu. Vybavujem si deň, keď ku mne prišla a povedala: „Marka, šak skús okrem týchto mazaníc nakreslit aj niečo vajnorského, alebo aspoň Panenku Máriu“. A ja som to urobila, pretože jej úsmev bol balzam na moje detské srdiečko.

Obliekala nás do kroja aj so sestrou a bratom. Vysvetľovala, čo je „lajblík“, vedeli sme ako si kroj obliekať, ako sa v ňom pohybovať, ako ho zase poskladať a uložiť do kufra. Dbala na to, aby pod sukňou bola úzka spodnica, ale zároveň aby „ket sa dzifča zatočí, nech jej šecko není vidzet“.

► **Inšpirovala Ťa mamina pri výbere svojho povolania?**

Áno, stopercentne a podporovala ma v mojom rozhodnutí ísť študovať na Strednú umeleckopriemyselnú školu. Bola to moja slobodná vôľa. Rešpektovala to.

► **Vyrábaš napríklad tradičné vajnorské kraslice, výšivky či pierka na klobúky?**

Nevyšívam a ani pierka som nerobila. Ale kraslice áno. A prešli si tým aj moje deti. Chlap či dievča...všetkých nás to mama trpezlivo učila. Neskôr som kraslice

maľovala a celkom mi to išlo. Teraz to už nerobím. No moja sestra ich vyrába dodnes. I keď nie tradičné vajnorské, ale o to nádhernjšie.

► **Myslím, že po škole si načas pôsobila aj ako kultúrnička v bývalej Sokolovni a neskôr v Klube mládeže na Rybníckej, ako spomínaš na tieto časy?**

V Sokolovni som mala iba svadbu. Pôsobila som v klube mládeže, dnes to je Dom seniorov. Nebola to výtvarná činnosť, ale mala som na starosti mimoškolské vzdelávanie. Niekde som začat musela. Rada na to spomínam, mala som výborné kolegyne, dobrého vedúceho a blízko domov. Okrem rôznych kurzov som organizovala aj kurzy spoločenského tanca pre mládež. Bol o ne veľký záujem. Dodnes neviem, či tam dec-ká chodili kvôli tancu, učiteľovi tanca alebo kvôli 10 minútovej diskotéke na záver.

► **Ak by si mohla porovnať život vo Vajnorochoch vtedy a dnes, v čom sú Vajnory iné?**

Akože keď som mala osem rokov a dnes? Žeby to bolo v tom, že keď som vyšla vtedy so sestrou zadným dvorom von, neboli tam žiadne domy, len pasienok, husi, plazivé bodliaky, nekonečná zelená tráva a voľnosť... a my decká, čo sme tam robili stojky a váľali sa v tráve? A potom nás mama zaháňala domov a občas aj zoškrabovala

z nás „pečiatku“, čo tam husi nechali? Ale vážne. Vajnory boli omnoho menšie. Ba aj hlavná cesta nebola vždy asfaltová. Autá žiadne, a ak nejaké osobné išlo, ten, kto ho zbadal prvý, zakričal „Ide auto!“ – udalosť – utekali sme na ulicu ako zmyslov zbavení, aby sme ho videli. Zmrzlinu sme jedli, len keď sme si stopli na ceste zmrzlinára na bicykli s veľkou chladiacou „bedňou“ vpredu. Fungovalo tu kino, na námestí pred – vtedy – radnicou stála hasičská zbrojnica s hasičským autom. Existoval fungujúci hasičský zbor. Aj vtedy boli Vajnory krásne. Dnes je tých áut až priveľa. Napriek tomu dnešné Vajnory sú nádherné, čisté, väčšie a hlavne živé. Folkloru sa tu darí, tradície fungujú... Som hrdá na to, že som Vajnoráčka.

► **Vyštudovala si ŠUPku (Škola umeleckého priemyslu), máš neskutočný cit pre detail. Dnes tvoríš nádherné šperky a diadémy. Ako si sa dostala k tejto tvorbe. Čo Ťa inšpiruje?**

Bude to znieť čudne, ale aj rozprávky. Každá z nás chcela byť aspoň raz v živote princeznou. A nevesty takú možnosť majú. Ja som straka, páčia sa mi trblietavé veci. A svadobná korunka či diadém na ples také byť môžu. Tak prečo si ich nevyrobíš? Vymyslela som si techniku a spôsob, akým bude základ koruny: aj pevný, aj vzdušný, aj vkusný a aj krásny.

► **Naše vajnorské divadlo si pripomenulo výročie nedožitého narodenia Františka Krištofa Veselého, ktorý u nás v roku 1946 režíroval operetu Voľný vietor – tú si pochopiteľne vidieť nemohla, ale viem, že s týmto otcom slovenskej operety si sa stretla...**

... Pre pána kráľa!... Až teraz som si uvedomila, že som bola predstavená aj tomuto velikánovi Slovenska! Bolo to v dnešnom prezidentskom paláci (vtedy Dom pionierov a mládeže Klementa Gottwalda). Obidvaja sme čakali v kabinete na jeho dcéru, ktorá tam pôsobila. Sedeli sme zaseknutí v tých nádherných historických kreslách. Prerušil trápne ticho a spýtal sa ma so smietkou humoru: „*Slečna, Vy ste princezná?*“. Mala som asi iba 17 rokov, no napriek tomu sa ku mne správal ako k dáme a ja som sa počas toho krátkeho príjemného rozhovoru cítila ako kráľovná. Bol veľmi vtipný a zároveň zdvorilý, žiarilo z neho teplé a úprimné fluidum prepletenej iskierkou šibalstva... skrátka stará škola naživo.

► **Aké krásne spomienky ti ešte preblesnú hlavou? Možno na Dom pionierov, isto je ich veľa...**

Ako absolventka ŠUP som v tomto Dome pionierov a mládeže aj praxovala (študentovi každá korunka dobrá). Pani Klá-

ra Lacová, moja niekdajšia triedna na ZŠ vo Vajnoroch, tam viedla umelecké aktivity. Zverila mi keramický krúžok pre detičky. Práve ona, keď bola ešte mojou triednou, ma nasmerovala a podotýkam "dokopala" k lepším výkonom. Za to si ju nesmierne vážim. Pod jej vedením som, okrem iných výhier, vyhrala aj celoslovenskú výstavu v maľbe v mojej vekovej kategórii (11 r.). Odmena bola zájazd do Poľska, kde som prvýkrát videla more a pochopila, že to nie je jazero, ale naše „Karpáty“ plné vody – tak bolo to more vysoko!

Pani Klára mi ukazovala aj umelecký svet. Vodila nás žiakov na vernisáže a jednou z nich bola aj vernisáž národného umelca Martina Benku vo vtedajšom Dome umenia v Bratislave na námestí SNP. Mám s ním fotku a zopár originál podpisov na jeho exlibrisoch.

► **Obaja sme začínali svoju profesijnú činnosť v Petržalke, ja v KZP – Klub22, kde šéfoval Marián Kochanský (líder skupiny LOJZO), čo priviedlo do KZP (Kultúrne zariadenia Petržalky) Teba?**

Približne 11 rokov som so svojou rodinou bývala v Petržalke. Prácu som našla v obvodnom, kultúrnom a spoločenskom stredisku. Zastrešovalo niekoľko malých klubov a dve veľké koncertné budovy. Bola som vedúcou troch dielní s 11-imi výtvarníkmi. Vyrábali sme transparenty na koncerty, plagáty, diplomy a všetko, čo sa týkalo propagácie. To bolo pred revolúciou. Existovali len štátne podniky. Žiadne „súkromníčenie“.

► **Spolupracuješ s módnou návrhárkou Janou Jurčenko a Tvoje šperky zarezovali na mnohých módných prehliadkach. Úspech mali aj v Číne. Zrejme je to obrovská zodpovednosť spolupracovať pri kreovaní doplnkov k takému podujatiu. Ako vyzerá takáto spolupráca?**

Tak na toto si presne pamätám. Vracali sme sa z dovolenky. Sedela som v aute smer Bratislava, keď mi zazvonil mobil. Volala mi Janka, že by potrebovala vyrobiť zopár sád šperkov k jej modelom šiat na Bratislavské módné dni. Tak sa to začalo. Je s ňou výborná spolupráca. Poviem mi svoju predstavu, prípadne veľkosť diadému, pozriem si strih šiat, dostanem kúsok látky, termín a ja tvorím. Každá si robíme svoju prácu. A Čína? Požičala som veľkú červenú korunu českej MISS 2018 Mariane Beckovej. Bola jednou z finalistiek na svetovej súťaži modeliek MISS MODEL OF THE WORLD 2018 a do Číny letela aj s pánom Jozefom Oklamčákom. Dve nádherné zelené koruny s červenými rubínmi som vytvorila aj pre Miss of The Golf 2017. Jedna z nich

je putovná. A na Miss Supranational 2018 v Poľsku boli moje náušnice.

► **To sú úspechy hodné obdivu a rešpektu. Tvoje diadémy sa objavujú na hlavách nie len missiek, ale mnohých umelkyní a speváčok. Čo považuješ Ty za svoj najväčší úspech?**

Ťažká otázka. Čo sa týka môjho osobného života, tak je to samozrejme moja milovaná rodinka. Lúbkam ich všetkých, no najviac svojich troch vnúčikov, sú to moje slniečka. A čo sa týka mojej tvorby, tak tá hovorí sama za seba...a aj za mňa.

► **Na tvojej terase som si všimol krásne kachličky, viem, že si ich vyrábala sama. Pracuješ ešte stále aj s hlinou?**

Máš na mysli mozaiku. Bol to dar k manželovým okrúhlym narodeninám – muse-la som, keď už ten náš domček postavil. A áno, navrhla a vyrábala som ju. Ale keďže je taká obrovská (9m x 4m) a je do nej zapracovaný aj vonkajší krb, tak som si samozrejme prizvala na pomoc dvoch mojich priateľov, manželov Holaňovcov, mimochodom tiež Vajnorákov. A s hlinou teraz nerobím, keďže v súčasnosti vyrábam šperky. Ale nikdy nehovor nikdy.

► **V súčasnej dobe prežívame kvôli pandémie obmedzený životný režim a ocitli sme sa v lockdowne, ako tráviš tieto dni... (týždne, mesiace)?**

Domácnosť. Klasika, ako každý iný, vrátane varenia a venčenia psa. Často s ním zjídeme do vinohradu, tam sa lepšie vybehá. Mám to šťastie, že mám doma veľký ateliér, takže aj do práce „chodím“. Je pravda, že je jej teraz pomenej, no tvoriť som neprestala. A tak tiež si doprajem trochu viac oddychu než pred koronou. Život beží akosi pomalšie.

► **Tvoja sestra Danka Rybárová občas vyrába kraslice, šije (do divadla ušila krásne kostýmy, ktoré dúfam budú môcť diváci čoskoro vidieť). Poradíš jej občas, pokritizuješ?**

Ako ináč, pravdaže, ak ma o to požiada, poradím a došperkujeme spolu detaily a ak treba, občas aj pomôžem. Ale to sa stáva málokedy. Danka je šikovnica, nepotrebuje ma. A nekritizujem, nemám čo.

► **Máš obrovské a dobré srdce, čo by si našim čitateľom zaprialo do ďalších dní?**

Bude to znieť pateticky, ale samozrejme, že pevné zdravie, život bez korony a iných pliač.

Majka, ďakujem za Tvoj čas, ďakujem za príjemnú atmosféru i pohár výbornej banánovnice a prajem Ti ešte mnoho, mnoho tvorivých síl a kreatívnych nápadov. Želám Ti hlavne pevné zdravie a veľa, veľa radosti zo života.

Počiatky pôsobnosti nášho dychového orchestra (5)

Detská a mládežnícka dychovka

Snímky: Vajnory v spomienkach

Hudobnej histórii Vajnor a nášmu dychovému orchestru sa venujeme už v piatom pokračovaní. Po skončení prvej svetovej vojny, tzv. veľkej, sa život pomaly dostával do normálnych koľají. Bolo šťastím, že hudobníci sa vrátili živí a relatívne zdraví, a tak bolo možné oživiť jeho činnosť. Onedlho sa podarilo aj účinkovanie v hlavnom meste novej Československej republiky.

V roku 1921 vajnorská dychová hudba prvý raz vyhráva mimo svojho „obvodu“, tentoraz hneď priamo v Prahe-Vršoviciach pri príležitosti výstavy vajnorského vína, keď túto výstavu organizoval vtedajší predseda Potravného druž-

stva vo Vajnoroch Ján Fekete, ktorej cieľom bola nielen dobrá reprezentácia svojich vín rôznych sortimentov, ale aj predstavenie slovenskej dychovej hudby, originálnych krojov, predvedenie folklóru a naostatok prejavenie spolupatričnosti Slovákov a Čechov v novovybudovanej ČSR.

(Z)vzhľadom k tomu, že v starej dychovke nastáva generačný problém v roku 1925, bolo treba tento riešiť doplnením mladou krvou. Tak sa pod taktovkou obľúbeného kapelníka Janka Matulu hlásia záujemci z radov školskej mládeže vo veku 11-13 rokov. Práve z tejto plejády nastávajúcich mladých dorastencov muziky sa začala formovať nová generácia hudobníkov, ktorá povedala mnoho v budúcnosti vajnorskej dychovej hudby:

- **kridlovky** Matej Belaj r. 1913, Martin Benčíč r. 1913
- **klarineti** Ján Turenič r. 1912, Viktor Fekete r. 1912
- **tenory** Cyprinán Matula r. 1914, František Fašung r. 1914, František Polák r. 1914

- **trúbky** Alojz Zeman r. 1913, Gabriel Grebečí r. 1912, Tobiáš Fekete r. 1912, Pavol Anatlic r. 1914
- **bas** Benedikt Valček r. 1914
- **bubon** Rafael Zeman r. 1912

Všetci títo boli prijatí za podmienok že pre(d) započatím do učenia musia rodičia zložiť zápisné vo výške 300 Kčs za každého žiaka ako kauciu a podložiť to svojim podpisom ako ako súhlasu. Za zložené peniaze si kúpili hudobné nástroje, ktoré si mohli podržať a ponechať vo svojej držbe, pokiaľ svojvoľne nevystúpili z hudby. V opačnom prípade bol povinný tento nástroj vrátiť hudbe. Nik však nevystúpil práve bol potvrdený opak, že tento mladý kolektív bol učenlivý a v súčasnej dobe za najperspektívnejší. Z jeho radov vyšli vynikajúci muzikanti ako napr. Matej Belaj, neskorší vojenský kapelník, ktorý po krátkej dobe ako 15 ročný nastupuje za eléva k vojenskej hudby do Prahy a o nejaký čas dáva o sebe vedieť ako vynikajúci hráč na lesný roh. Ďalej vyrástli z tejto dychovky veľmi dobrí hudobníci, ako Cyprián Matula, Ján Turenič, Viktor Fekete a ďalší, dlhoročné opory v mieste.

V tom istom roku 1. augusta odchádzajú Vajnoráci aj so svojou dychovkou na Krajské slávnosti, ktoré sa konali v Piešťanoch. Tu predviedli s vajnorskými ochotníkmi pásmo svojich ľudových zvykov a za umelecký prednes obyčajov svojho ľudu získali „Striebornú medajlu“.

V letných mesiacoch roku 1929 je pozvaná vajnorská dychovka do Viedne, kde vyhráva starousadlíkom zo Slovenska na krajskej slávnosti pri príležitosti „Dne záhorákú“. Tu vo svojich typických ľudových krojoch im podobným odviedli dobrý kus reprezentácie.

Aj rok 1932 je plným úspechom dychovej hudby vo Vajnoroch avšak jej kapelník Janko Matula končí svoju činnosť. Stačí však na záver kapelníckej ka-

Na zájazde v Luhačoviach

Kapelník Janko Matula

riéry doučiť aj starších hudobníkov a to boli: Jozef Fekete r. 1899 v hre na klarinet, Ján Benčíč r. 1906 na krídlovku a ešte aj mladého Jozefa Zemana r. 1923 na malý bubon.

Kapelník Janko Matula svojim vzorným prístupom k hudbe, mládeži, ľudskosťou a nevyčerpatelným humorom bol všade obľúbený. Zostal s týmito vlastnosťami až do jeho konca života, ale aj potom v sr(d)ci každého, kto sme ho poznali, zostal navždy ako náš „zlatý dedko“ Matula. Pred skončením jeho kapelníckej kariéry múdro zistil, že rôčky na jeho bedrách si urobili svoje a tak uvoľňuje miesto mladšiemu. A tak v tomto roku 1932 nastupuje jeho nasledovník ako štvrtý v poradí kapelník Rafael Krištofič, nar. 1891. Bol inak synom druhého kapelníka dychovky Martina Krištofiča, čo svedčí, že jablko nepadlo ďaleko od stroma. Tým, že bol už ako mladý hudobník pri vojenských hudbách, neskôršie založil generálku pri Sokolskej hudbe vo Vajnorochoch, mal preto plné predpoklady pokračovať v tvorivej muzikantskej práci svojich predchodcov.

Mal aj organizačné schopnosti, lebo pracoval ako úradník v administratíve. Ako kapelník dokonale ovládal krídlovku i keď mu boli aj iné nástroje známe. Pritom sám komponoval a upravoval skladby, rozpisoval na jednotlivé nástroje a mal u seba bohatý notový materiál.

Po Jankovi Matulovi prevzal už čiastočne oklieštený kolektív dychovky, lebo niektorí zanechali aktívnu činnosť. Túto partiu predstaviť si môžeme ich menovkami:

- **kapelník** Rafael Krištofič, zároveň krídlovák
- **klarinety** Štefan Krištofič, Ján Turenič, Viktor Fekete, Jozef Fekete
- **krídlovky** Štefan Belaj, Ján Brenčíč, Lukáč Belaj, Ján Fekete
- **tenory** František Fašung, Cyprián Matula
- **bastromba** Ján Matula
- **trúbky** Viktor Tichý, Ján Darovec, Tobiáš Fekete, Gabriel Grebečí, Pavol Antalic, Štefan Benčíč
- **basy** Ján Zeman, Benedikt Valček, Ján Benčíč
- **bubny** František Múčka, Rafael Zeman, Jozef Zeman

Medzitým prišiel k hudbe aj Justín Vitáloš r. 1912 doučený už novým kapelníkom v hre na baryton, alebo baskrídlovku.

Začiatky, ako vždy sa opakujúce v tejto aj predchádzajúcich dychovkách boli, že treba doplniť hudobné nástroje a i novší notový materiál. Tak sa kolotoč opakuje, nástroje si nakupujú zo svojich skromných finančných prostriedkov, pomohla aj zbierka v obci ale aj niektoré spolky vo Vajnorochoch pridali podľa možností. A notový materiál, ako bolo už spomínané, stále dopĺňal tento nový kapelník.

Nástroj je vzácna vec

VYBERÁME PRE VÁS

Na facebookových stránkach **Vajnory v spomienkach** nájdete každý deň odkaz na nový príspevok do niektorého zo štyridsiaticich albumov www.spominajme.com.

Jazykovo neupravené, doslovný prepis z kroniky Prešporská obec Vajnory.

Veľká noc niekedy

...a tak, jak nás naučili naše matere viprávjat.

Po úspešnom natáčaní sa bolo treba posilniť

Text: Gabriela Zemanová,
Elena Karácsonyová
(OZ Podobenka z Vajnor)

Snímky: Gabriela Zemanová

Ve Vajnoroch, keď stromi začínali mjet pucky a tráva sa zeleňať, hrávali sa na úce vajnorskej dzeci - dzífčence a chuapci šelijaké hri. Schádzali sa aj proto, aby sa pripravili na veľkí svátek vítaňá jari.

Na Kvjetňi ňedzeli sa ráno pri omši svjecili kočátka, keré potom také posvjecené mjeli ochrannú moc. Do takého domu, v okne kerého bili kočátka, ňigdá potom nebucheu blesk a v takém domje aňi nehoreou. Dzífčence na Kvjetňi ňedzeli vinášali ven z dzedzini kiselicu - zimu a smrt a donášali do dzedzini lésolu - leto a noví život. Ešče pret vinesením kiselice, chodzili dífčence po dzedziňe s lésolú. Biua to mohutná vrbová haluz, na kerú si dzífčence povješali farebné stušky, papírové a slamené retáski, figurki ftákú, kršákú z papíra a vídušky. Ve Vajnoroch sa rich-

tovaua né enem jedna, ale až dvje lésoli, každá v stodole na druhém konci dzedzini, a zrovna tá ich moseua bit krajší jak lésola dzífčence z teho druhého konca a ešče sa aj predbíhali, s kerú lésolú skúr dondú k farárovi, rectorovi, richtárovi a ďalším vážnym osobám z dzedzini.

S lésolú chodzili dzífčence po ceuej dzedziňe a spívali pjesňički. Dvje dzífčence néšli lésolu a ďalší néšli košíki s cifrovaníma vajcama. Rozdávali ich gazdzinkám, keré im za to dávali peňíze a za keré si potom mohli nakúpiť nové bavlnki na cifrovaní víduškú.

Porát po letáňijách začali dzífčence chodzit s kiselícú. Biua to figurína, kerú im starší ženi pomohli oblécit do ženského vajnorského kroja. Dzífčence s kiselícú chodzili po dzedziňe, spívali í pjesňički a téš rozdávali cifrované vajjíčka. Keť objehli konc ceú dzedzinu, kiselicu z dzedzini vinéšli, aby ju utopili. Nakonec ju vizlékli z parádnych hábu a uhodzili do potoka.

Na Zelení štvrték pri bohoslužbách zvazovali kostelňi zvoni, keré sa potom neozvali až do Bíuej soboti. Po dzedziňe ale biuo čut hurt drevených rapkácú a dreveného tragača (hurtovnice), na kerém sa muádenci hontrňali s veľikým hurtem ceú deň.

Velikí pátek biu deň velice prísneho pústu. Jeduo sa enem kiseué, fizula a ribi. ňegdá vajnorskí ludé, a vodzili tam aj svúj dobitek a hit, chodzili sa na Velikí pátek višpléchat do potoka, aby bili šeci ceú ďalší rok zdraví. Praj ve Vajnoroch biuo vidzet dicki na Velikí pátek, jak sa v potoku kúpu aj bosorki.

Keť sa na Bíú sobotu po omši rozvázali zvoni, šeci dzífčence, keré sa sceli vidat, utekali do šopi nabrat polének a doma ich potom počítali. Kerá ich mjeua pární počet, za muža mjeua mjet muádence, kerá nepárni, taká praj vdofca. Na Bíú sobotu gazdziné chistali jíduo, keré mjeuo bit na Velkonočňi ňedzeli v kostole posvjecené; variua sa šunka, pékua sekánka a houí pletený kisuť kováč - cauta. Varili sa a farbili veľkonočné vajjíčka.

Na Velkonočňi ňedzeli vuožiuu gazdziná šeckeró toto jíduo do košíka, vajec moseuo bit tolko, kolko mjeua rodzina členú, priožiuu sol, košík prikriua puachetkú a odnésua posvjecit do kostela. Keť sa z kostela vráciua, posvjecené vajjíčko dostali šeci; muž ze ženú si ho prekrajovali, aby sa na druhém svjece zešli. Keť každí zjedue kúsek svjeceného, až potom si mohli šeci sednúť k ňedzelňimu objedu.

Na Velkonočňi pondzeli už od rána chodzili po dzedziňe muádenci s hrubíma korbáčama s vrbových prútú na konci zväzaných s farebnú stuškú. Šlaháčka - šibiračka biua kór záležitoscú maudích chuapcú a škouákú, kerí chodzili šlahat kór do rodzín príbuzných a spouzáček. Dzífčence im dávali malované vajjíčka a drobné peňíze.

Starší muádenci - pachouci nechodzivali šlahat prez deň. Až večer, keť išli na besedu k svojej miuej, opatrno si ju višibali mauím korbáčem. Za to od ní potom dostali najkrajší vajjíčko, keré ona sama vifirovaua. Ve Vajnoroch sa na Velikú noc ňekedi neoblévauo, začauo sa až po 2. svjetovej vojňe.

VELKÁ NOC DNES

Tradicie Veľkej noci a predveľkonočného obdobia sme si mohli v ostatných rokoch pripomínať na podujatiach, ktoré v spolupráci s mestskou časťou Bratislava-Vajnory pravidelne každý rok organizovalo občianske združenie Podobenka z Vajnor. Každoro-

Dievčatá zobia výdušky

Vynášanie „kiselice“

ročne počas Kvetnej nedele sa v dome kultúry deti z DFS Podobenka z Vajnor zvykli predstaviť s pásmom jarných vajnorských zvykov a v rámci Školy vajnorských tradícií sme spolu so širokou verejnosťou vyrábali kraslice. Organizovali sme výstavy obrazov a fotografií súčasných vajnorských umelcov, obrazov maľovaných a vyšívaných vajnorským ornamentom či predajné výstavy kraslíc. Na Veľkonočný pondelok ožival každý rok aj Vajnorský ľudový dom. Pre domácich Vajnorákov i návštevníkov sme v tradičnom kroji pripravovali ukážku vajnorskej šibačky obohatenú o ochutnávku vajnorských koláčov, sekanky a iných dobrôt.

Tento rok, ale už aj minulý, boli iné. Epidémia výrazne obmedzila spolkový život a podujatia, na ktoré ste boli zvyknutí, sme, žiaľ, organizovať nemohli. Preto sme privítali ponuku mestskej časti Bratislava-Vajnory a zvyky Kvetnej nedele a Veľkej noci sme sa vám snažili predstaviť aspoň prostredníctvom krátkych videí. Verte, že príprava nebola menej náročná. Bolo treba pripraviť a vyžehliť kroje, ozdobiť lésolu, vyzdobiť interier i exteriér Vajnorského ľudového domu, ísť na prútky a, samozrejme, aj napiecť veľkonočné dobroty. Teší nás, že v sobotu pred Kvetnou nedelou, kedy sme vajnorskú ši-

bačku natáčali, si na veľkonočnej sekanke a tradičných makovníkoch, orechovníkoch a tvarohovníkoch pochutnali nielen šibači, ale aj zdravotníci a dobrovoľníci z MOM-ky, ktorým sme tieto veľkonočné dobroty priniesli do domu kultúry. Dúfame, že aspoň týmto spôsobom sme pomohli mnohým z vás preniesť sa spolu s nami do atmosféry tradičnej vajnorskej Veľkej noci, a veríme, že na budúci rok sa už uvidíme všetci „naživo“.

Ferdiš Juriga sa vo Vajnoroch teší úcte

Text: redakcia

Snímka: Martin Bača

Pietnu spomienku na vzácneho človeka Ferdiša Jurigu organizuje obec každoročne. Nebolo tomu inak ani tento rok, keď si pripomíname už 116. výročie jeho príchodu.

Do Vajnor prišiel vo februári roku 1905, najskôr bol administrátorom, potom farárom a ostal tu 13 rokov. Národný buditeľ, publicista, poslanec Slovákov v uhorskom sneme spomínal na svojich „milých Vajnorákov“ s láskou. Zaslúžil sa o výstavbu slovenskej cirkevnej školy, založil spolok triezvosti a bol aj veľkým propagátorom vajnorského folklóru, ktorý aj vďaka nemu, nielen vo Vajnorskom ľudovom dome, prežíva dodnes. V kostole slúžieval omšu nielen v sutane, ale aj vo vyšívanej slovenskej košeli a jeho obľubu u obyvateľov dokumentuje i to, že do dnešných dní sme naňho nezabudli. Za jeho pôsobenie a prínos Vajnorom poďakovali starosta Michal Vlček a zástupkyňa starostu Soňa Molnárová (na snímke) položením kvetov k náhrobnej tabuli v Parku Ferdiša Juriga.

Starosta Michal Vlček a zástupkyňa starostu Soňa Molnárová

Čo hovorí kronika Prešporská obec Vajnory (4)

Zdroj: V. Fekete: Prešporská obec Vajnory (kronika)

Vážení čitatelia Vajnorských noviniek, v predchádzajúcej časti prepisu Vajnorskej kroniky sme sa ocitli v závere prvej polovice 14. storočia. Skutočnosť, že Vajnory, vtedy Prača, boli v dávnej minulosti zaujímavé pre vtedajších šľachticov i mešťanov, svedčí o významnom postavení našej obce, a to najmä vďaka jej úrodnej zemi, o ktorú bolo treba neustále bojovať.

Aby sa však predsa nepredávali vinice aj iným obyvateľom mimo Bratislavu, udeľuje 25. januára 1355 v Budíne kráľ Ľudovít I. bratislavským pánom predkupné právo na Praču a iné osady z majetkov konventu z Heiligenkreutzu a v ďalšom bode zakazuje predať obec iným občanom než z Bratislavy. Získaním predkupného práva sa mešťanostovia zabezpečovali hlavne proti grófov z Jura a Pezinka, ktoré zábery grófov boli namierené so snahou získať časť pozemkov Vajnor, ba dokonca priamo často násilne zaberali ich úrodu (12)

Predkupné právo potvrdzuje aj palatín Mikuláš Konth, a to v Bratislave dňa 22. septembra 1358 s tým, že túto listinu kráľa Ľudovíta I. schválila nielen župa bratislavská, ale aj mošonská. Zároveň oboma župami bola vydaná listina o prevedení reambulácii (rozlohy) hraníc obce Dvorník (13).

Zdá sa, že tieto nariadenia neboli však po vôli majiteľom viníc grófov z Jura a Pezinka, ako aj grófovi z Čeklísa, lebo všetci sa naraz začali domáhať časti pozemkov z chotára Vajnor. Títo nielen sa snažili osadu odkúpiť, ale uchyľovali sa aj k násilnostiam. Avšak ich nezákonné počínanie, svojvoľné rozhodovanie a nerešpektovanie privilégiov, zjednotilo bratislavských mešťanostov a konvent proti grófov, čo potvrdzuje táto časť svedeckých výpovedí v týchto sporoch:

- konvent kláštora sv. Martina na Panónskej hore vydáva 7. januára 1359 svedectvo o vypočutí svedkov notárom Štefanom podľa ktorého zem Dvorník patrila vždy k Bratislave a nie grófov z Jura, Pezinka a ani iným,
- palatín Mikuláš Konth vo Vyšehrade 12. mája 1360 prepisuje mandát raabskej ka-

pitule medzi Pračou, Dvorníkom, Čeklísom, Ivánkou a Eberhartom,

- ostrihomská kapitula v jej meste 12. januára 1361 vydáva tiež svedectvo už ako obranu pre občanov Dvorníka proti grófovi Petrovi z Jura,

- na ďalšom pojednávaní vo veci držby obce a chotára 7. januára 1361 vo Vyšehrade znovu palatín Knoth prisudzuje Dvorník Bratislave, čím sa skrížili a zmari-li nároky na časť tohto chotára aj pre Mikuláša, grófa z Čeklísa a ďalších grófa z Jura Jána (14).

Avšak ani tieto nariadenia neboli zo strany grófov rešpektované, ba práve naopak. Na ich adresy boli nanášané ďalšie ponosy zo strany majiteľov pozemkov vo vajnorskom chotári. Preto bol znovu nútený palatín vo Vyšehrade v mesiaci septembri riešiť túto záležitosť ako nedokončenú. Nariaďuje preto ostrihomskej kapitule previesť ďalšiu reambuláciu chotára obce Dvorník v prospech mesta Bratislavy proti nároku grófa Petra z Jura. Na to hneď v krátkej dobe ostrihomská kapitula oznamuje výsledok palatínovi o vymeraní chotára Dvorníka a zistenie, že Dvorník a Prača sú jedna osada – obec (15). Na to ešte 24. januára 1364 vydal palatín nariadenie a príkaz aj bratislavskej kapitule, aby aj po overení správnosti chotára obce prijala prisahu bratislavského richtára a osem prísazných, ktorí mali prisahou potvrdiť, že ako je to vlastne s oboma osadami, či je každá zvlášť, ale je len jedna obec. O nejaký čas podáva bratislavská kapitula správu priamo palatínovi s tým, že nielen hranice chotára sú správne, ale aj osady Dvorník a Prača sú totožné (16).

Pre tieto časté spory v zhode s privilégiom predkupného práva, opátstvo cisterciánov v Heiligenkreutzu začína prenajímať v najbližšom období majetky obce, ba dokonca sa chystalo odpredať aj celú obec mestu Bratislava. Prvý doklad o tom hovorí zo dňa 14. marca 1732, keď sa uzatvára nájomná zmluva o prenajatí obce a majetku Dvorníka – okrem Dvora sv. Kataríny. Hneď na to 4. apríla toho istého roku bratislavská kapitula prepisuje mandát kráľa Ľudovíta I., podľa ktorého nemajú jurskí grófi si robiť nároky aj na Praču, ba práve naopak, povolí mestu Bratislave, aby ju prijala ako obec od menovaného kláštora ako „feudum“ (17). Vajnorskí poddaní pracovali aj v poľnohospodárstve, pestovali obilie a chovali dobytok. Z úrody odvádzali svojmu zemepánovi naturálnu dávku, tzv. deviatok. Z vinohrado vlastnili obyvatelia Vajnor len

veľmi malé percento a platili z nich vinohradnícky poplatok. Okrem naturálnej renty, všetci poddaní odvádzali robotnú rentu platili portálnu daň, ktorá bola v tých časoch tri groše od jednej usadlosti a samozrejme rôzne iné dane, najmä počas vojen. Cirkevný desiatok museli platiť ostrihomskému arcibiskupstvu, ktoré si ponechalo právo vyberať desiatky v Prači a po výmene osady ako bolo už predtým spomínané. Z tohto desiatku štvrtinu prenechával Ostrihom bratislavskej kapitule (18).

Skutočnosť, že cirkevné desiatky z Vajnor vyberala ostrihomská a bratislavská kapitula a že vinohradnícke dávky, ktoré odovzdávali poddaní konventu Heiligenkreutz, boli asi pomerne nízke, neznamená, že konvent nemal z vajnských viníc veľký úžitok. Konventu Heiligenkreutz, ako majiteľovi osady patrilo tzv. „hôrne právo“ (percht-ius montanum) od ktorého neboli oslobodení ani cudzí vlastníci na území Vajnor. Toto právo bolo spojené podobne ako u poddaných s určitými naturálnymi, vínnymi, alebo peňažnými dávkami. Keď predstavenstvo kláštora dávalo súhlas na kúpu vinice, nezabúdalo vždy pripomenúť novému majiteľovi že musí príslušnými záväzkami rešpektovať hôrne právo voči kláštoru, ktorý je vlastníkom osady (19). Samotný kráľ, ktorý bol oboznámený s dlhotrvajúcimi spormi medzi majiteľmi pozemkov Vajnor a jurskými grófmami, v snahe si „udobriť“ obyvateľov obce, im oznamuje, že ich odbremeňuje od časti daní a rokom 1735 zakazuje vyberať mýto v prístave vo Vajnoroch, čo bolo potvrdené tiež novým kráľom Žigmundom v júli r. 1839 spolu s bratislavským richtárom (20).

Koncom tohto storočia podľa cirkevných záznamov sa dokazuje, že farnosť „Parachan“ dostala sa v roku 1390 do súpisu listín mesta Bratislavy (FÉJÉR C.D.X.,VII, 313) a v roku 1397 (PÉTÉRFY 1.)

Začiatok nastávajúceho storočia bol znakom zdanlivého uspokojenia grófov z Jura, čo vysvitá s predajom viniv(c)ie v roku 1407 zvanej „Langwingarten“, ktorú predáva gróf Peter z Jura v pračianskom chotári istému Tomášovi Kramerovi z Bratislavy.

Jazykovo neupravené, doslovný prepis z kroniky Prešporská obec Vajnory.

VYBERÁME PRE VÁS

Na facebookových stránkach Vajnory v spomienkach nájdete každý deň odkaz na nový príspevok do niektorého zo štyridsiatich albumov www.spominajme.com.

Školské besedy v online priestore

Text a snímka:

Mgr. Martina Parobeková, triedna učiteľka 4.A, ZŠ Kataríny Brúderovej Vajnory

Žiaci a rodičia zo 4. A triedy sa potešili ďalším dvom zaujímavým témam, ktoré boli realizované v rámci online prednášok.

Beseda s populárnou a obľúbenou spisovateľkou Gabrielou Futovou sa uskutočnila v polovici februára. Autorka, ktorá spolupracuje s knižnicou Slniečko v Prešove a píše zaujímavé a zábavné knihy pre deti, rozprávala o svojom živote, písaní, nápadoch a námetoch k svojej publikovanej tvorbe. Dozvedeli sme sa, že spisovateľka svoje inšpirácie získava nielen zo svojho okolia, ale aj v rodine, ktorú

tvorí jej manžel, dve deti a bohatý počet domácich miláčikov – a tými sú jej domáce zvieratá. Vo svojom rodinnom dome v obci na východnom Slovensku sa stará o rôzne druhy domácich zvierat, ktoré sa často spomínajú v jej knihách a prinášajú mnoho veselých príhod. Stačí len ponoriť sa do jej príbehov – a o zážitok čitateľa nebudú mať núdzuu... :)

Počas ďalšej online besedy sme sa rozprávali so zaujímavou stredoškolskou študentkou Tatianou Pientákovou, ktorá pracuje ako dobrovoľníčka v tíme Goldtime a zameriava sa na prevenciu kyberšikany. Na on-line prednáške sme sa dozvedeli o nástrahách a výhodách online vyučovania, ako sa správať bezpečne na internete, ako sa navzájom na hodinách online vyučovania rešpektovať a ako je dôležité tráviť svoj voľný čas aj inými obľúbenými pohybovými či tvorivými činnosťami bez mobilu a počí-

tača. Zapamätali sme si jedno dôležité pravidlo, ktoré hovorí, že internet je dobrý sluha, ale zlý pán.

Touto cestou by som rada poďakovala našim prednášajúcim hosťom za ich podnetné a prínosné online besedy a prednášky a zároveň aj našim zvedavým žiakom, ktorí sa na tieto prednášky pripájali a aktívne sa zapájali do debát.

Korona karneval

Text: Lívia Kurinová

Snímka: Veronika Paulinyová

Pamäť je proces, vďaka ktorému si informácie a zážitky zapamätávame, vybavujeme a uchovávame. Je krásne, keď si človek v ťažkých chvíľach spomenie na niečo pekné a príjemné zo svojho života. Častokrát nám v tom pomôžu práve fotografie, ktoré si človek vytvorí pre uchovanie výnimočných chvíľ a okamihov.

Už rok žijeme v dobe, ktorá pre našich žiakov nie je ľahká. Sociálna izolácia, strach a hodiny presedené za počítačom nie sú najlepšimi predpokladmi na uchovanie si príjemných a výnimočných spomienok. Karneval je na našej škole jedna z najzaujímavejších udalostí. Deti sa na túto udalosť tešia, pretože mnohé môžu uká-

zať a prejavíť svoju kreativitu, ale aj zmysel pre humor. Žiaci 6. B sa tejto príležitosti nechceli vzdať a napriek všetkému si svoje masky a kostýmy pripravili aj tento rok. Svoje výtvary zvečnili pomocou fotografií, z ktorých nakoniec vznikla krásna spomienka. Aj táto spomienka nám bude pripomínať vzácnosť okamihov, ktoré niekedy berieme ako samozrejmosť.

O triedení odpadov počas online vyučovania

Text: Mgr. Martina Parobeková, triedna učiteľka 4. A ZŠ Kataríny Brúderovej Vajnory

Návrat žiakov po vianočných prázdninách bol zdĺhavejší a náročnejší. Školské lavice sme v januári vymenili za vyučovanie cez počítače z pohodlia našich domácností. Rozvrh štvrtých ročníkov obsahoval iba základné predmety, preto sme sa rozhodli aj na návrh niektorých rodičov vyučovací proces spestriť o niekoľko zaujímavých tém – jednou z nich bola téma separovania odpadov.

Online prezentáciu zameranú na triedenie odpadov viedol pán Popovič, lektor zo spoločnosti Naturpack. Počas takmer 60 minút

trvajúcej prednášky na tému Separovanie odpadov sme sa dozvedeli, prečo je dôležité a ako k nemu dochádza. Taktiež nám pán lektor vysvetlil, kde sa takýto odpad spracováva a kde sa spracovaný separovaný odpad uskladňuje. Na procese separovania odpadu sa finančne spolupodieľajú spoločnosti, ktorých výrobky takýto odpad produkujú.

Hlavnou myšlienkou prezentácie bolo oboznámiť žiakov, prečo je triedenie odpadu veľmi dôležité. Všetci – tak žiaci ako my dospelí – si uvedomujeme, že si naše životné prostredie musíme chrániť, a práve separovanie prispieva k znižovaniu znečisťovania pôdy, vody a vzduchu.

Veľkonočné tvorenie v ŠKD

Zdroj: Silvia Sula, vychovávateľka, Školský klub detí pri Základnej škole Kataríny Brúderovej,

Jar je úžasným ročným obdobím, kedy sa spolu s prírodou opäť prebúdzame k aktivitám, naberať nový elán a chuť do každého nového dňa. Takúto energiu sme vnímali aj my, a preto sme sa rozhodli upriamiť ju na kreativitu a zapojiť sa do súťaže o najkrajšie veľkonočné vajíčko, ktorú vyhlásilo bratislavské nákupné centrum Vivo.

Keď sme sa po veľkonočných prázdninách vrátili do školy, vo vestibule nás čakali na vyzdobenie dve obrovské plastové vajíčka od Viva, ktoré nás svojou veľkosťou naozaj prekvapili, ba až ohromili. Po prvotnej panike zvíťazila eufória kreativity a s vervou sme sa pustili do zdobenia. Inšpiráciu sme hľadali najmä vo vajnorských tradíciách, ktoré k nám neodmysliteľne patria. Mladšie deti siahli po klasickom veľkonočnom dekorovaní vajíčka. Vznikla tak krásna sliepočka so svojimi kuriatkami, ktorú žiaci vyzdobili v typicky jarných

farbách. Staršie deti sa celý čas pohrávali s myšlienkou zakomponovania vajnorského ornamentu, no napokon svojou inovatívnosťou prepojili staré dobré tradície s moderným šmrncom a vznikla tak úchvatná zajačica 21. storočia, ktorú jednohlasne nazvali Katarína.

Táto vajnorská „diva“ dokonca obsadila 2. miesto v súťaži, na čo sme všetci nesmierne hrdí. Tešili sme sa však aj zo samotného procesu zdobenia, kedy sme sa neskutočne zabavili a opäť sme mali možnosť spolupracovať v kolektíve – tentokrát s úžasným výsledkom, ktorý naozaj „stál za to“! :) Všetci musíme uznať, že deti zo ZŠ Kataríny Brúderovej sú veľmi talentované a mnohým z nich do budúcnosti môžeme s pokojným svedomím odporúčať, aby sa vydali na umeleckú dráhu.

Touto cestou by sme chceli poďakovať vedeniu školy, že nás vždy podporuje v rôznych aktivitách, taktiež rodičom, ktorým patrí veľké ďakujem za preposlané kreatívne DNA svojim ratolestiam, ďalej všetkým hlasujúcim, ale najmä deťom, ktoré sa vždy s nadšením pustia do akejkoľvek výzvy.

Po tejto skúsenosti sa už teraz nevieme dočkať nových projektov, ktoré všetci spoločne určite hravo zvládneme. Určite nám v novom tvorení pomôže aj výhra, poukážka v hodnote 200 eur na nákup v papiernictve Ševt.

Postrehy z online ŠKD na ZŠ a MŠ sv. Jána Pavla II.

- Bola to možnosť, ako zmysluplne využiť čas doma, keď sa dieťaťu nemá kto venovať.
- Vytvoril sa priestor na rozhovory, zdieľanie zážitkov, kreslenie, vystrihovanie, tvorenie a hlavne na veľa smiechu a radosti.
- Klasickú ŠKD to síce nenahradilo, ale umožnilo nám to byť spolu aspoň takýmto spôsobom. Tí, ktorí chceli, mohli načerpať inšpiráciu na tvorbu nielen online.
- Hra, rozhovor, učenie, stretnutia s kamarátmi, ale aj nejaké to nezbedníctvo patrí k deťom. Interakcie, ktoré dieťa zažíva a prežíva a ktoré formujú jeho charakter a osobnosť, sa len veľmi ťažko nadobúdajú cez obrazovku počítača. (Preto sa teším na „to pravé“ stretnutie v škole :))
- Porekadlo našich materií hovoriace o tom, že „všetkého veľa škodí“, platí aj v týchto

ťažkých časoch. Preto, keď sa dá, zoberte bicykle, kolobežky, topánky, dobrú náladu a hor sa von do prírody (alebo aspoň na Jurskú cestu :))!

Martin Jura

Keď som sa dozvedela, že budem mať ŠKD online, priznám sa, že mi nebolo všetko jedno. Zmocnila sa ma drobná neistota, či sa mi podarí spojzduť Zoom, ako budú prebiehať online hodiny bez priameho kontaktu s deťmi a aké budú možnosti pomôcť im pri tvorivej práci a výrobe. Vďaka presnému postupu, ktorý som dostala od pani riaditeľky, som vytvorila link na prvú hodinu a poslala som ho rodičom. Hneď na začiatku sa objavili problémy s pripojením. S pomocou Saškinho otecka, ktorý ma trpezlivo navigoval cez telefón, sme tieto úskalía hravo zvládli.

A čo prvá online ŠKD? Od prvej hodiny nám to spoločne ubiehalo veľmi rýchlo a príjemne. Po krátkej rozcvičke, hádankách či rôznych súťažiach sme vytvárali z papiera krásne kuriatka, zajkov, žabky, obrúsky, masky a Daniel nás naučil, ako si vyrobiť vlastnú knihu. K našim prvákom sa postupne pridávali aj ich súrodenci a dokonca oteckovia aj mamičky. Patrí im veľká vďaka za trpezlivosť a pomoc pri našom lepení, strihaní a kreslení.

Ďakujem za všetky tie šikovné rúčky, ktoré trávili s nami príjemné spoločné chvíle. A čo dodať na koniec? Je úžasné, ako spoločnými silami dokážeme robiť malé a niekedy aj veľké veci.

Zuzana Hec

Škôlkarske radosti

Text a snímka: Andrea Vajdová

Prešlo niekoľko mesiacov od posledného článku, v ktorom som písala o prežívaní vianočnej atmosféry v našej škôlke. Je tu apríl. Vďaka výraznej pomoci Mestskej časti Bratislava Vajnory, rodičovskému združeniu(?) pri MŠ, 2% od rodičov, sponzorov, zapájaním sa do rôznych výziev a projektov na získanie financií sa za ten čas toho u nás veľa zmenilo.

Školský dvor na Koniarkovej prešiel malou revitalizáciou. Dominantu nášho dvora, 10-ročnú veľkú šmyklavkovú zostavu, sme pre deti vymenili za drevenú pirátsku loď Pinta. Z pandemických dôvodov ju mohla užívať iba určitá časť detí navštevujúcich v tomto čase MŠ. Mali ste to vidieť! V pondelok 12. apríla, keď sa mohli do škôlky vrátiť všetky deti, koľko mala v ten deň na palube nadšených pirátov. A my sme sa tešili spolu s nimi. Pre menej odvážnejšie deti sme na dvor doplnili detský drevený vláčik s vagónikom. Po položení dopadovej plochy v oddychovej zóne, ktorá slúži v čase teplých letných mesiacov na relaxáciu a oddych detí, sme si vybudovali aj priestor na realizáciu zdravotných a pohybových cvičení v exteriéri. Čerstvým prírastkom nášho dvora sú dve drevené húseničky (vešiaky) na odkladanie vecí na dvore. Dnes sú to ešte len húseničky, no o pár dní už budú určite mať aj svoje mená. Veľmi sa tešíme, že sa nám podarilo nájsť sponzora na vybudovanie pre nás pedagógov vytúženého pocitového chodníka na dvore pre deti a veže poznania z darovaných 2 % daní. Z 2 % deťom obidvoch škôlok zakúpime ešte veľké lego kocky do exteriéru.

Viem, že si rodičia detí z EP Osloboditeľská teraz kladú otázku. A čo s naším dvorom?

Môžem vás uistiť, že sme plánovali dokúpenie hojdačiek, pružinových hojdačiek, detského dreveného vláčika aj domčeka pre deti, ale vzhľadom na aktuálne plánovanú prístavbu základnej školy má byť naše súčasné detské ihrisko preložené do iného priestoru v rámci školského areálu. Preto sme sa spolu so zriaďovateľom zhodli, že investícia do existujúceho dvora by bola neefektívna. A tak sme sa zamerali na ďalšie vybavenie interiéru tried a ostatných priestorov škôlky a chýbajúcich edukačných pomôcok. Naším najmenším kuriatkam sa zakúpila aj posledná chýbajúca interaktívna tabuľa. Som veľmi rada a môžem s plnou vážnosťou a hrdosťou konštatovať, že sa nám v spolupráci s hore uvedenými partnermi podarilo v priebehu troch rokov dostať vybavenosťou edukačných, digitálnych, telovýchovných, didaktických a všetkých ostatných pomôcok potrebných ku kvalitnej výchovno-vzdelávacej práci a ďalšieho interiérového vybavenia EP na úroveň 10-ročného budovania na Koniarkovej.

Pre získanie finančných prostriedkov na skvalitnenie výchovno-vzdelávacej práce sa naša materská škola, tak ako mnohé ďalšie školy, zapojila do rozvojového projektu MŠVVaŠ- „Múdre hranie“ na zlepšenie vybavenia materských škôl v oblasti detských kníh a didaktických pomôcok slúžiacich na rozvoj matematickej, informatickej a prírodovednej gramotnosti, technických zručností, psychomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, rozvoj reči a hudobnej a umeleckej expresie. Boli sme jedny z tých úspešných a získali sme finančné prostriedky na zakúpenie didaktickej pomôcky „Logico primo“ pre vekovú skupinu 3-5 rokov a „Logico piccolo“ pre predškôlkov do všetkých tried materskej školy.

Vrátim sa ešte k otvoreniu prevádzky od januára. Počas troch mesiacov fungovala materská škola v obmedzenom režime pre deti rodičov s nevyhnutným prezenčným výkonom práce. Preto sa chcem poďakovať rodičom, ktorí počas tohto obdobia pristupovali k opatreniam zodpovedne a rešpektovali obmedzenia prevádzky. Zároveň vyslovujem vďaka aj všetkým mojim kolegyniam. Napriek prezenčnému zabezpečeniu výchovno-vzdelávacieho procesu pre deti navštevujúce v tomto období materskú školu našli sme spôsob ako zabezpečiť aj každodenné dištančné vzdelávanie pre všetky ostatné deti, a najmä pre deti pripravujúce sa na školu. Verím, že sme tak rodičom v tomto náročnom období aspoň trochu uľahčili náročnú situáciu, i keď realizácia úloh už bola na ich pleciach.

Naše prezenčné aj dištančné učenie

Text a snímka:

Mgr. Žaneta Baníková, tr. učiteľka 2. A
ZŠ Kataríny Brúderovej Vajnory

Vedeli ste o tom, že online vyučovanie nemusí byť nudné a komplikované? Vraj nie? Učiteľia a žiaci zo Základnej školy Kataríny Brúderovej v Bratislave o tom vedia svoje. Samozrejme, aj ich rodičia, ktorí sú svojou asistenciou a spoluprácou neoddeliteľnou súčasťou úspešnej výuky. V tejto, pre všetkých nás veľmi náročnej pandemickej situácii, sme nútení hľadať rôzne riešenia a spôsoby ako čo najkvalitnejšie vzdelávať naše deti. Fotografia zachytáva situáciu v triede počas vyučovania, kedy – ako vidíte – sme zlúčili prezenčnú výučbu žiakov v škole s vyučovaním ich spolužiakov, ktorí sa vzdelávajú online z domu. A aký je výsledok? Posúďte sami...

Šanca pre všetkých vajnorských seniorov (nielen študentov univerzity tretieho veku)

Text: Janka Chladecká

Pred časom sme vás informovali, ako úspešne prispeli vajnorskí seniori k vyhodnoteniu medzinárodnej súťaže. A máme tu novú súťaž, novú výzvu, do ktorej sa môžu zapojiť všetci seniori, nielen študenti UTV (Univerzity tretieho veku).

Univerzita tretieho veku Ekonomickej univerzity v Bratislave sa zapojí do druhej medzinárodnej súťaže, ktorú opäť pre seniorov vyhlásila Medzinárodná organizácia univerzít tretieho veku AIUTA v spolupráci so Svetovým kongresom turizmu pre seniorov WSTC v Číne s názvom Umenie pre novú etapu života. Najlepšie práce budú ocenené, víťazi jednotlivých kategórií budú pozvaní na študijný pobyt do Číny a všetky práce seniorov budú vystavené v prvom svetovom múzeu univerzít tretieho veku v čínskom meste Yantai.

Súťaž prebehne od februára do konca mája, kedy sa môžu seniori do jednotlivých kritérií súťaže prihlasovať. Stačí iba vyplniť prihlášku, ktorú nájdete na webových stránkach:

<https://bbs.euba.sk/univerzita-tretieho-veku/aktuality/145-umenie-pre-novu-etapu-zivota> a <https://www.aiu3a.org>

Súťaž má osem kategórií, do ktorých sa môže prihlásiť každý senior. Je možné sa prihlásiť aj do viacerých kategórií.

KATEGÓRIE SÚŤAŽE:

- Poézia – napíšte báseň na tému Umenie pre novú etapu života.
- Kresba alebo maľba – technika, materiál podľa vlastného výberu a téma rovnaká Umenie pre novú etapu života.
- Kreatívna tvorba – svoju manuálnu zručnosť môžete ukázať akokoľvek technikou.
- Spev – nahrajte alebo napíšte pieseň o našej univerzite tretieho veku.
- Fotografia – odfoťte seba alebo svoju aktivitu a doplňte to stručným komentárom.
- Tanec – pošlite krátke video svojej tanečnej choreografie.
- Móda, odev, kostým – ukážte svoju originalitu v tejto oblasti.
- IT technológie – pomocou umelej inteligencie ukážte svoju predstavivosť pri používaní nových technológií.

„Som presvedčený, že tak ako sa prihlásili naši najstarší študenti do prvej medzinárodnej súťaže v minulom roku a boli úspešní, že úspech sa opäť zopakuje. Seniori našej Ekonomickej univerzity

FEBRUARY–MAY
2021

U3As INTERNATIONAL AWARDS

Art for a new stage of life

The International Association of Universities of the Third Age- AIUTA in cooperation with the WSTC - World Senior Tourism Congress is organizing the second edition of the International art competition for universities of the third age.

To enter the competition, you can choose from eight different categories: poetry, drawing/painting, creativity, singing, photography, dance, IT and fashion/costumes.

To participate, please download the form available on www.aiu3a.org and send it to secretariat.aiuta@gmail.com

WSTC THE WORLD SENIOR TOURISM CONGRESS
U
UNIVERZITA TRETIEHO VEKU
U3A

v Bratislave a z celého Slovenska sú večne mladí, aktívni, cieľavedomí a majú sa čím pochváliť aj na svetovej úrovni“, povedal rektor Ekonomickej univerzity v Bratislave prof. Ferdinand Daňo.

Pre viac informácií k súťaži, k vyplneniu prihlášky a k zodpovedaniu iných otázok kontaktujte janka.chladecka@euba.sk

V prípade záujmu nás kontaktujte aj na molnarova@vajnory.sk a prihlášku vám zašleme.

Kúpim stavebný pozemok alebo pozemok so starým domom vo Vajnoroch. Cena dohodou. Tel.: 0903 808 665

Kosenie, orezy, výrubu, štiepkovanie. Červenka Tel.: 0911 621 145

Učiteľom

Text: Soňa Molnárová
Snímky: Martin Bača

**Môj učiteľ - človek štedrý,
Zrejem z neho ako klas.
Viem už odkiaľ dujú vetry,
Odkiaľ príde prvý mráz.
Prečo dvakrát dva sú štyri,
Aký majú stromy vek.
Viem už koľko má svet šírý
Veľkých morí, hôr a riek.**

Vzácne pani učiteľky, vzácní páni učители, určite nikomu z nás neušlo, že od narodenia J. A. Komenského, veľkého pedagóga, učiteľa národov, ktorý pevne zakódoval nesmiernu dôležitosť a úlohu učiteľov v živote ich žiakov, už uplynuli štyri storočia. Pri tejto príležitosti sa mi v mysli vynárajú slová ako „*hľadanie pravdy, rozvoj vzdelávania, svetlo na ceste za poznáním a tvrdenie, že Dobrá škola robí človeka lepším*“.

Preto sa prihovám a vzdávam úctu práve Vám, učiteľom, ktorých zmyslom života je naučiť dieťa nielen čítať, písať a počítať, ale pomôcť mu nájsť si svoju cestu v živote. Od Vás, milí učители, dostávajú Vaši žiaci kľúč k tomu, ako budú získané vedomosti ďalej využívať. Vy sa dotýkate ich duše, modelujete ju a zapisujete do nej nadčasové hodnoty. Zažívate krásu rozžiarených detských očí túžiacich po vedomostiach, dotýkate sa otvorených detských srdiec túžiacich po láske, pohladení, čakajúcich na úsmev učiteľa, ktorý je prejavom Vašej spokojnosti. A Vy ste vždy šťastní, keď sú Vaši žiaci úspešní. Mnohým Vaším žiakom ostanú spomienky na ško-

lu ako vzácne skielka. Na prvého učiteľa, na toho, kto im po prvýkrát vložil do ruky pero, aby sa spoznali s celým svetom.

Vcítiť sa do detských duší, vzdelávať i vychovávať mladú generáciu, to naozaj vyžaduje veľkú trpezlivosť a múdrosť pri výkone Vášho povolania, ba môžeme povedať, poslania. Pod pojmom škola sa skrýva mladost, slzy, smiech a tiež... oslobodzujúce zvonenie. Dnes sa spoločnosť na celom svete ocitla v nezávideniahodnej situácii. Školy sú už rok zatvorené. Školské triedy a chodby zívajú tichom a prázdnotou. Kam sa vytratil smiech a džavot žiakov? Naše školy na začiatku pandémie boli zatvorené ako prvé a budú pravdepodobne posledné, ktoré sa otvoria prezenčnému vyučovaniu. A práve vďaka vyspelej technike a jej možnostiam mohlo byť v rokoch 2020 a 2021 aj v našej mestskej časti zabezpečené dištančné vzdelávanie, ktoré v súvislosti so šíriacou sa pandemiou vírusu COVID-19 nahradilo na školách prezenčné vyučovanie. Vy, vážení učители, i Vaši žiaci ste sa museli rýchlo adaptovať na nový systém prinášajúci rôzne problémy a vyžadujúci veľmi zodpovedný prístup k plneniu si učiteľských i študentských povinností. So svojimi žiakmi sa denne stretávate len prostredníctvom monitoru.

Napriek všetkému som presvedčená, že každý učiteľ siaha až na dno svojich profesionálnych aj ľudských hodnôt, aby ukázal tú správnu cestu vzdelávania tým, ktorí mu boli zverení – teda žiakom. Väčšina z Vás by najradšej učila prezenčnou formou za ide-

álnych podmienok, s perfektnými výsledkami, čo však dnes nie je možné. Byť ideálnym žiakom a vynikať vo všetkých oblastiach vzdelávacieho procesu je iste veľmi ťažké, ba priam nemožné, preto nemôže nikto očakávať, že všetci žiaci budú nadaní a sto-percentní, najmä v čase online vyučovania. Rozumové schopnosti, manuálne zručnosti, záujmy – to všetko je u každého žiaka iné, odlišné, a práve táto odlišnosť ich robí **jedinečnými – neopakovateľnými**.

Keď hovorím o žiakoch, hovorím aj o učiteľoch, pretože ich vzájomná interakcia je súčasťou ich životov. Úsilie učiteľa ocení len ten, kto toto povolanie skúsil aj v extrémnych podmienkach. Práca prinútila učiteľov intenzívne pracovať na sebe v online svete. Zdokonalili ste sa v technickej zručnosti pri práci s počítačom, prostredníctvom ktorého denne odovzdávate vedomosti svojim žiakom. Nie je to vôbec jednoduché.

Po prekročení školskej brány, milí učители, vchádzate do iného sveta. Nechávate za sebou starosti svojho osobného života a ste tu pre svojich žiakov. Ponúkate im semienka vedomostí zo svojej dlane a púšťate ich do sveta. O mnohých neviete, ako sa im darí. Iných vidíte vôkol seba ako úspešných ľudí, ktorí sa stali naozajstnými dospelými. Nesú stopu Vašej dlane, lásky a trpezlivosti. Oni sú tým najkrajším zhmotnením učiteľa.

V mene našej mestskej časti Vám patrí naša vďaka za prácu, ktorou odprevádzate vajnorské deti do veľkého sveta poznania. **Ďakujeme.**

Vajnorské (ne)futbalové legendy

Prokop Murín a Ľudovít Novák

Text: Richard Fekete
Snímky: archív

Hospodár bol, je a bude jednou z najdôležitejších osôb nie len v našom klube. Očakávame od neho, že nám vždy pripraví ihrisko, že budú vždy vyznačené čiary, že v areáli bude fungovať každá maličkosť. A to všetko vykonáva vo svojom voľnom čase za symbolickú odmenu, ak nie zadarmo. Od začiatku 70-tych rokov, keď sa klub vo Vajnoroch začal po dekáde útlmu znova vzmáhať, boli v tejto funkcii oficiálne piati muži. Na tých, ktorí boli hospodármi FK najdlhšie a zároveň už nie sú medzi nami, si zaspomínáme spolu s Evou Jendekovou, dcérou Prokopa Murína (hospodár 1971 – 2007), a Alžbetou Novákovou, vdovou po Ľudovítovi Novákovi (hospodár 2007 – 2015).

Spolu pred cestou na zápas mužov

► Ako sa stali hospodármi?

EJ: Prišli sme do Vajnor v roku 1969, mala som vtedy 10 rokov, a otec sa veľmi rýchlo zapojil do činnosti klubu. Zlanáril ho Karol Gróf starší. Poznali sa asi cez hádzanú, ktorú sme tu všetky tri sestry hrávali. Čoskoro bol aj v novom výbore a chvíľu trénoval aj malých žiakov.

AN: Môj muž sa stal hospodárom v roku 2007, keď pán Murín zomrel.

► Aký bol ich vzťah k futbalu?

EJ: Otec nehrával za mužov, iba so starými pánmi na Čiernej Vode. A chvíľu bol aj rozhodcom. Staršia sestra mi hovorila, že ju zobral na zápas niekde na „maďare“ a povedal, aby len stála pri motorke a bola pripravená. A akonáhle odpískal koniec, utekal s ňou domov...

AN: Do Vajnor sme prišli v 1977 z Čiernej Vody, kde občas hrával futbal s kamarátmi z Vajnora, keď ho zavolali, Lajo Zemeš, Jož-

ko Meszároš, Jano Šikula. A predtým hrával za Močenok, odkiaľ pochádzal.

► A nelákalo ich tréningovanie?

EJ: Otec robil s malými deťmi, keď začínal Majo Zeman, a hneď mu padol do oka. Ten grif má taký futbalový a niečo z neho určite bude, povedal mi vtedy. Deti za otcom stále behali, keď im chýbali drobné na malinovku... A vždy im prispel. Už ako maličkých „šráčov“ ich vodil aj k nám domov. Vždy bolo niečo napečené a deti sa tešili na chutné koláče.

AN: Ani neviem. Ale netrénovať. Sledoval zápasy syna Miloša a chodil aj na zápasy ostatných družstiev.

► S kým najviac spolupracovali?

EJ: Najviac si rozumel s Karolom Grófom starším, neskôr aj s jeho synom.

AN: Určite s Robom Vajdom, časom s Jarom Križanom a ďalšími chalanmi.

► Táto funkcia zaberá veľa času. Neprekážalo Vám to doma?

EJ: Doma problém nebol, mama nič nehovorila a čo mi deti sme mohli hovoriť? Vždy, keď mohol, tak robil okolo futbalu.

AN: Bol to jeho koníček a ja som mu v tom nebránila. Domov sa vždy vrátil oddychnutý. Pravidelne chodili s pánom Murínom ako fanúšikovia aj von na zápasy mužov. Na prvom mieste bol futbal a potom rodina.

► Ktorá činnosť Vám ostala najviac v pamäti?

EJ: Otec tu bol „furt“, nosila som mu aj jedlo a občas som hrabala trávu. A keď bolo treba polievať, chlapi nám z poľa s traktorom dovezli veľký zavlažovací kotúč s hrubou hadicou a my sme ju museli natiahnuť a premiestňovať po ihrisku. Vtedy pomáhali aj ďalší. No závlaha bola slabá a ihrisko bolo stále suché, veľmi sa s tým natrápil.

AN: Najviac sa narobil na tribúne pri montáži nových lavíc, ktoré som potom sama umývala. Prišiel z práce, ani si neoddychol, prezliekol sa a hneď utekal robiť tribúnu. Veľa tu toho porobil, len si to málokto vážil.

Prokop Murín

Ludovít Novák pred Vajnorskou penaltou

► **Ako si rozumeli s pani Múčkovou, ktorá vedie bufet?**

EJ: S pani Múčkovou si rozumel, ale nemal rád, keď chodila do dielne a poprehadzovala mu uložené náradie.

AN: Boli kamaráti, jedna ruka. Keď bolo treba niečo opraviť, ona zadala úlohu a on pomohol.

► **Ktorých hráčov mali najradšej?**

EJ: Otec bol najradšej, keď chytal Brnďo (Peter Brndiar).

AN: Peťa tiež vždy spomínal, obľúbil si ho ako syna. A mal rád aj brankára Vlastu z Rendezu (Vlastimil Jagerčík).

► **Ako vychádzali s rozhodcami?**

EJ: Keď sa sťažoval na rozhodcov, vždy som sa ho spýtala, ako si písal ty vtedy, keď si utekal na motorke? (smiech).

AN: Nadával málokedy. Tu na nich nekričal, skôr až doma. K rozhodcom bol skôr kamarátsky, podal si s nimi ruku, podebatoval. A nebol rád, keď som tu bola, vždy som ho kontrolovala, aby nekričal. Preto som radšej chodievala až po zápase.

► **Existovalo niečo, čo ich na tejto práci hnevalo?**

EJ: Bavilo ho všetko okolo futbalu, ale veľmi sa hneval, keď hráči išli trénovať na „makšé“ (mokré, poliate) ihrisko. Až som sa niekedy obávala, že dostane porážku.

AN: Vedeli ho nahnevať výsledky. Na ihrisku sa tak otvorene neprejavil, iba doma vždy hundral, keď sme prehrali.

► **Obaja pracovali ako hospodári prakticky do konca života...**

EJ: Keď som na ihrisku povedala, že otec zomrel, všetci boli „hotoví“. On sa s nikým nehádal, radšej sa natahoval aj s ťažkými vecami sám a keď niekoho volal, tak Nováka. Doobeda mu nemal kto iný pomôcť. A tým ho vlastne začal na túto prácu pripravovať.

AN: Raz povedal, „mám všetkých rád ako svojich synov“. Vždy mal rád celý kolektív. A veľmi túžil dožiť sa malého ihriska. Túžil vidieť, ako to všetko bude, ale, žiaľ, nevidel ho.

Prokop Murín zomrel na následky nehody v lete 2007. Pár týždňov potom, ako sa vracal na bicykli domov, samozrejme z ihriska, a na Roľníckej ulici ho zachytilo auto. Ludovít Novák sa o areál následne staral až do roku 2015, keď už mu zdravie neumožňovalo ďalej pomáhať klubu. O necelý rok zomrel. Títo páni boli našimi hospodármi spolu takmer 45 rokov! A za to si oni a aj ich rodiny zaslúžia úctu a naše veľké poďakovanie.

Eva Jendeková a Alžbeta Nováková

Život FK Vajnory

Text: Richard Fekete

Snímky: Paulína Kukučková,
Richard Fekete

Konečne. 19. apríla sme opäť začali trénovať. Nie plnohodnotne, ale predsa. Ani po uvoľnení opatrení nemohli družstvá využívať šatne a rodičia museli zostať za plotom. Najskôr muselo byť ihrisko rozdelené na sektory o veľkosti 800 m² (spolu ich u nás bolo 8), neskôr sa tento priestor zmenšil na 300 m². Tých sa už zmestilo na naše ihriská 15.

V prvých týždňoch mohlo v každom sektore trénovať len 6 detí, ale aspoň niečo. Vytvoriť harmonogram tréningov bolo náročné. Museli sme ho aj viackrát meniť. V čase vzniku tohto textu sa čakalo na ďalšie uvoľnenie podmienok Úradom verejného zdravotníctva. Dokonca aj na spustenie amatérskych súťaží vrátane seniorských, ktoré boli prerušené v októbri. Posledné súťažné zápasy odohrali naše tímy 11. 10. 2020. Reštart tréningového procesu mohol znamenať, že sa v tejto sezóne dohrá, minimálne u mužov, aspoň jesenný program (4 kolá).

Deti môžu byť na vzduchu spoločne s kamarátmi, spoluhráčmi a trénermi. Areál teda plní účel, na ktorý je určený. I napriek

Konečne trénujeme

tomu, že sme dlho trénovať nemohli, ihriská boli pripravené ako v uplynulých rokoch. Maťo Meško a hospodár Laco Szabó sa postarali o trávnik aj o množstvo ďalších drobností, vrátane ochranných sietí, ktoré už visia na nových bezpečnejších stĺpoch pri šatniach.

Šéftrener Rado Kováč zase zaobstaral nové poličky do šatní pre deti na opačnej strane areálu, aby mali pomocky vždy svo-

je miesto. Z grantov, do ktorých sme sa od začiatku roka zapojili, bol zatiaľ v náš prospech vyhodnotený jeden. Magistrát hlavného mesta nám venoval 1 500 eur na nákup tréningových pomôcok. Budú to obštrielovacie panáči, ktorí majú v tréningoch pestré využitie, a takzvané sensebally – malé loptičky na šnúrkach. Tie rozdáme najmenším deťom, aby mohli v domácom prostredí doháňať zameškané počas pandemických mesiacov.

Nové stĺpy a ochranná sieť

Police v šatni prípraviek

VAJNORSKÉ LOPTY V AFRIKE

Lopty v našom areáli nemohli dlho slúžiť svojmu účelu, ale niekoľko z nich predsa len našlo uplatnenie a deťom spravili veľkú radosť. A veľmi ďaleko.

Klub podaroval niekoľko kusov z našich zásob Paulíne Kukučkovej, ktorá ich venovala deťom na Zanzibare. Po návrate z ostrova, ktorý leží pri východnom pobreží strednej Afriky a spadá pod Tanzániu, bolo zaujímavé počuť o tom, akú radosť a ošiaľ vie ešte stále v niektorých chudobných častiach sveta spôsobiť futbalová lopta. V našich končinách už niečo zabudnuté, keďže máme dostatok cenovo prijateľných pomôcok aj zdrojov ako ich zabezpečiť. 22-ročná Paulína sa rozhodla cestovať aj preto, že má rada deti a pracuje s nimi ako trénerka modernej gymnastiky.

► Kde ste boli ubytovaná?

Bývali sme v dedine Jambiani v južnej časti ostrova. Boli sme skupina desiatich dievčat, ktoré chceli trochu pomôcť a aj vidieť niečo nové. náš pobyt organizovala jedna dobrovoľnícka agentúra.

► Čo všetko ste deťom niesli?

Neboli to len lopty. Mali sme hlavne pomôcky do školy. Zošity, perá, ceruzky, maľovanky, ale aj oblečenie, topánky či hračky.

► Ako darovanie prebiehalo?

Navštívili sme dve školy. Jednu v Jambiani a druhú na mieste zvanom Uzi Island, kam sa dá dostať len pri odlive. Najprv sme s deťmi spoločne zbierali po plážach a okolí odpadky, lebo sme si všimli, že tam s nimi majú veľké problémy. Nechceli sme, aby do-

Paulína Kukučková s deťmi na Zanzibare

stali veci, ktoré sme im priniesli, len tak zadarmo. Keď svoju úlohu splnili, prišli sme do školy a deti si darčeky rýchlo rozchytali.

► Ako taká škola na Zanzibare vyzerá?

Školy sú tam ošarpané, opadaná omietka, jednoduché priestory bez okien.

► A čo športoviská?

Žiadne sme tam nevideli. Hrali iba futbal, a aj to iba na pláži, kde mali lopty tí najstarší. Mladší sa len pridali. V škole mali dvor s udupanou zemou, hrali naboso a namiesto bránok mali zapichnuté drevené palice.

► Takže lopty ich určite potešili?

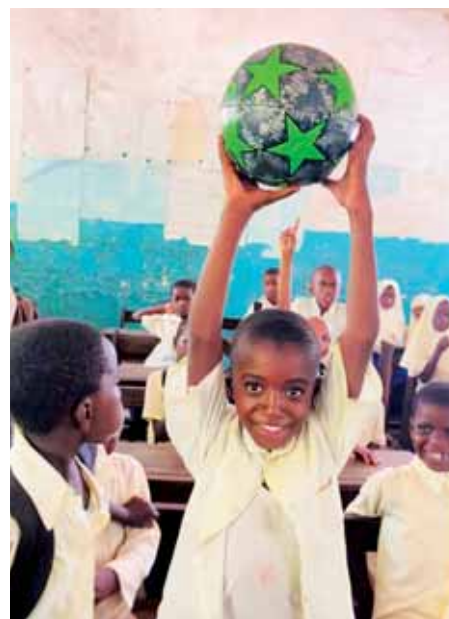
No jasné. Jednu som dala najprv takému chlapčkovi, ale ostatní sa naňho hneď vrhli. Bolo to ešte drsnejšie, ako keď sme

im rozdávali oblečenie, až mi bolo ľúto, že som im nemohla priniesť viac lôpt. Učiteľka to vyriešila tak, že všetky lopty zobrala a deťom dala najprv kvíz. A kto vedel odpovedať, dostal ju. Hlavným problémom sú financie, ani k loptám nemajú prístup. Pani učiteľka ma poprosila, aby som jej jednu loptu odložila pre jej vlastné dieťa. A keď si to takto pýta učiteľka, je to na zamyslenie.

Na svete je ešte mnoho miest, kde pre nás obyčajné veci sú pre iných malým zázrakom. Aj na ostrove Zanzibar. Možno nám ale pandémia koronavírusu predsa len pripomenula, že ani zdanlivé maličkosti nemusia byť v našich životoch bežné a že aj drobnosti si stále treba vážiť.

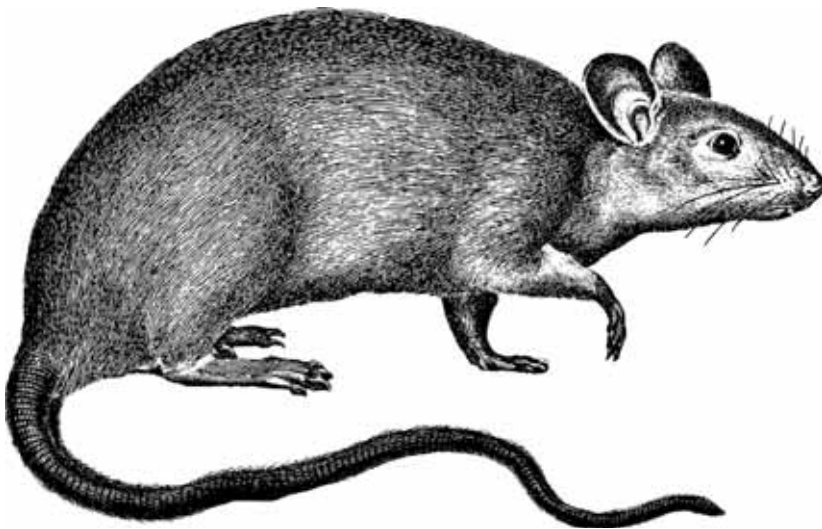

Škola

Radosť

Výzva: Preventívna celoplošná deratizácia na území Bratislavského kraja – jar 2021

Podľa § 12 ods. 2 zákona NR SR č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, jedným z opatrení na predchádzanie vzniku a šírenia prenosných ochorení je **regulácia živočíšnych škodcov**. Tieto opatrenia podľa ustanovení § 51 ods. 1 písm. a), § 52 ods. 1 písm. a) a § 53 písm. a) uvedeného zákona **vykonávajú** všetky fyzické osoby – občania, fyzické osoby – podnikatelia, právnické osoby i obce.

Synantropne **myšovité hlodavce** (potkany, myši) sú živočíšne škodce, ktoré **disponujú vysokou reprodukčnou schopnosťou, pričom** za vhodných podmienok často dochádza k ich **premnoženiu** – jednak v stavbách a infraštruktúre ľudských sídiel a jednak aj v príslušných vonkajších priestoroch. Najmä v prípade ich premnoženia sa môžu stať významným prameňom alebo faktorom prenosu viacerých **prenosných (= infekčných) ochorení ľudí i zvierat** – a z tohto dôvodu môžu predstavovať činiteľa ohrozujúceho verejné zdravie.

Aby sa premnoženiu hlodavcov predišlo – a tak sa **dosiahla minimalizácia príslušného epidemiologického rizika** v oblasti verejného zdravia – je potrebné **pravidelne a celoplošne vykonávať** opatrenia na **reguláciu** populácií uvedených živočíšnych škodcov.

Jediným efektívnym spôsobom regulácie populácií škodlivých hlodavcov je **pravidelná celoplošná deratizácia – vykonávaná najmenej dvakrát ročne biocídnymi prípravkami**, určenými a schválenými na tento účel.

Príslušný termín takejto akcie sa stanovuje podľa znalostí o reprodukčnom cykle živočíšnych škodcov, a to každoročne najprv **v určených jarných (jarná fáza)** a potom **v určených jesenných (jesenná fáza) mesiacoch**. Celoplošný a zároveň synchronný výkon deratizácie má za cieľ zabezpečiť čo najefektívnejšiu likvidáciu škodcov na čo najväčšom území a má zároveň zabrániť ich migrácii z deratizačne ošetrených objektov a plôch do objektov takto neošetrených.

Na základe uvedeného Regionálny úrad verejného zdravotníctva hlavné mesto so sídlom v Bratislave týmto **vyzýva na vykonanie celoplošnej jarnej deratizácie (regulácia živočíšnych škodcov) na území všetkých obcí Bratislavského samosprávneho kraja v období od 01.04.2021 do 31.05.2021, s tým že:**

I) obce vykonajú deratizáciu v objektoch a na verejných priestranstvách v správe alebo vlastníctve obcí;

II) fyzické osoby – podnikatelia a právnické osoby vykonajú deratizáciu v ich alebo nimi spravovaných objektoch, kanalizačných a kolektorových rozvodoch a areáloch určených na podnikanie a bývanie, vrátane objektov školských, zdravotníckych, športovo-rekreačných, telovýchovných a kultúrnych zariadení, zariadení sociálnych služieb, bytových a polyfunkčných domov, administratívnych budov, skladov i skládok odpadov; fyzické osoby – podnikatelia a právnické osoby deratizáciu uskutočnia prostredníctvom oprávnených firiem disponujúcich odbornou spôsobilosťou na vykonávanie činnosti: regulácia živočíšnych škodcov prípravkami určenými na profesionálne použitie;

III) fyzické osoby – občania vykonajú deratizáciu na pozemkoch a v objektoch využívaných na chov hospodárskych zvierat a v prípade známkov výskytu hlodavcov aj v pivničných a prízemných priestoroch rodinných domov a objektov určených na bývanie; fyzické osoby – občania deratizáciu môžu vykonať aj svojpomocne v obchodnej sieti dostupnými biocídnymi prípravkami v maslopotrebiteľských baleniach, ktoré sú určené a schválené na predmetný účel.

MUDr. Stanislav Duba
poverený vykonávaním funkcie
regionálneho hygienika

CENNÍK INZERČIE

ROZMERY		CENA V EUR	
		bez DPH	s DPH
a)	1 strana: 21 x 29,7 cm	440,00	528,00
b)	1/2 strany: 13 x 19 cm	260,00	312,00
c)	1/4 strany: 9 x 13 cm	140,00	168,00
d)	1/8 strany: 6 x 9 cm	90,00	108,00
e)	1/16 strany: 4,5 x 6 cm	60,00	72,00
f)	cena plošného inzerátu atypických rozmerov (za 1 cm ²)	1,40	1,68
g)	Komerčná riadková inzercia (predám, kúpim, služby a pod.) za 1 slovo (tel. číslo = 1 slovo)	0,75	0,90
Politická inzercia: 1,5 násobok ceny bežnej inzercie vo Vajnorských novinkách			
Zľavy: Pri opakovanom uverejnení inzerátu 3 až 4 krát za sebou: zľava 10%; 5 a viackrát za sebou = zľava 20 %			

Ďakujeme, že nosením
rúška chránite seba
a ľudí vo svojom okolí

Používajte respirátor,
rúško, šatku, šál, prípadne
inú ochranu tváre

KONTAKTY

› NÁRODNÉ CENTRUM ZDRAVOTNÍCKYCH
INFORMÁCIÍ ‹

Telefón: *0123 alebo 0800 221 234
e-mail: novykoronavirus@uvzs.sk

DÔLEŽITÉ LINKY

› ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA ‹
www.uvzs.sk

› KORONAVÍRUS NA SLOVENSKU COVID-19 ‹
www.korona.gov.sk

EŠTE STE SA NESČÍTALI? VYUŽITE ASISTOVANÉ SČÍTANIE

3. MÁJA – 13. JÚNA 2021

KONTAKTUJTE NÁS NA 0911 821 617

Povinnosť sčítať sa majú podľa zákona všetci obyvatelia Slovenska.

Asistované sčítanie potrvá 6 týždňov a je určené obyvateľom, ktorí sa nesčítali sami ani s pomocou blízkej osoby.

1. Stacionárny asistent na kontaktnom mieste

Sčítajte sa s pomocou stacionárneho asistenta sčítania na kontaktnom mieste v obci. Sčítajte sa sami, alebo s pomocou stacionárneho asistenta.

2. Mobilný asistent, o ktorého požiadate telefonicky

Sčítajte sa s pomocou mobilného asistenta sčítania, ktorý Vás navštívi doma, v prípade, že o takúto službu požiadate.

• Pre účely sčítania sa obyvateľom rozumie každý, kto má v Slovenskej republike trvalý, prechodný alebo tolerovaný pobyt. Obyvateľom sa zároveň rozumie aj občan Európskej únie, ktorý má na území Slovenskej republiky obvyklý pobyt.

• Za neplnoletého obyvateľa a za obyvateľa, ktorý nie je spôsobilý na právne úkony, má povinnosť vyplniť sčítací formulár jeho zákonný zástupca. POZOR, maloletí musia byť sčítaní samostatne, nestačí ak ste ako rodič uviedli deti v rámci svojho sčítacieho formulára.

• Dosčítavanie obyvateľov bude prebiehať počas **6 týždňov od pondelka 3. mája do nedele 13. júna 2021** aj vo Vajnoroch, a to spôsobom asistovaného sčítania s pomocou stacionárneho asistenta na kontaktnom mieste zriadeného na miestnom úrade alebo s pomocou mobilného asistenta.

Adresa kontaktného miesta

Okres: Bratislava III
Obec: Bratislava-Vajnory
PSČ: 831 07
Ulica, súpisné
a orientačné číslo: Roľnícka 9282/109

Označenie prevádzkovateľa kontaktného miesta

Miestny úrad mestskej časti Bratislava-Vajnory

Telefónne číslo a e-mailová adresa kontaktného miesta

☎ 02/212 95 233
☎ 0911 821 617
✉ gzemanova@vajnory.sk

Prevádzkové hodiny kontaktného miesta

pondelok	8.00 – 12.00 h	13.00 – 18.00 h
utorok	8.00 – 12.00 h	13.00 – 15.00 h
streda	8.00 – 12.00 h	13.00 – 18.00 h
štvrtok	8.00 – 12.00 h	13.00 – 15.00 h
piatok	8.00 – 12.00 h	

V rámci celonárodného sčítania obyvateľov sa v obci Vajnory sčítalo **93,43% obyvateľov.**

Ďakujeme!

SODB
2+21 SČÍTANIE
OBYVATEĽOV,
DOMOV A BYTOV

www.scitanie.sk